

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens förslag till anslag för år 2009 under utgiftsområde 4 Rättsväsendet samt motioner som väckts under den allmänna motionstiden år 2007 och 2008.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslag för utgiftsområdet som uppgår till totalt ca 32,6 miljarder kronor. De största anslagsposterna är Polisorganisationen (knappt 17, 5 miljarder kronor), Sveriges Domstolar (drygt 4,3 miljarder kronor) och Kriminalvården (drygt 6,4 miljarder kronor).

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna har inte deltagit i beslutet såvitt avser tilldelningen på anslag. I stället redovisar dessa partier sina ställningstaganden i särskilda yttranden.

I ärendet behandlar utskottet också ett stort antal motionsyrkanden som väckts främst under den allmänna motionstiden år 2008. I yrkandena tas i första hand upp frågor som rör mål och resurser samt organisations- och prioriteringsfrågor för myndigheterna inom rättsväsendet. Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden, i första hand med hänvisning till gällande regler och pågående arbete.

I ärendet föreligger reservationer och särskilda yttranden från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna. Sammanlagt handlar det om 23 reservationer och 5 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Utskottets överväganden	9
Inledning	9
Utgiftsramen och anslagen	9
Inledning	9
Förslag till anslag	10
Polisorganisationen (anslag 1:1)	10
Säkerhetspolisen (anslag 1:2)	11
Åklagarmyndigheten (anslag 1:3)	12
Ekobrottsmyndigheten (anslag 1:4)	13
Sveriges Domstolar (anslag 1:5)	13
Kriminalvården (anslag 1:6)	14
Brottsförebyggande rådet (anslag 1:7)	15
Rättsmedicinalverket (anslag 1:8)	16
Gentekniknämnden (anslag 1:9)	16
Brottsoffermyndigheten (anslag 1:10)	16
Ersättning för skador på grund av brott (anslag 1:11)	17
Rättsliga biträden m.m. (anslag 1:12)	17
Kostnader för vissa skaderegleringar m.m. (anslag 1:13)	18
Avgifter till vissa internationella sammanslutningar (anslag 1:14)	18
Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete (anslag 1:15)	18
Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden (anslag 1:16)	19
Fångombudsman (förslag till nytt anslag, 1:17)	19
Särskilda utredningsmyndigheten (förslag till nytt anslag, 1:18)	19
Utskottets ställningstagande	19
Prioritering av olika slags brott	22
Propositionen	22
Motionerna	23
Utskottets ställningstagande	23
Polisväsendet	24
Resursfördelning inom polisväsendet	24
Bakgrund	24
Motionerna	25
Propositionen m.m.	25
Utskottets ställningstagande	26
Polisförsörjningen	27
Bakgrund	27
Motionerna	27
Utskottets ställningstagande	28
Åklagarväsendet	28
Ekobrottsmyndigheten	28
Propositionen	28
Motionerna	28
Utskottets ställningstagande	28

Sveriges Domstolar	29
Handläggningstider i miljödomstol	29
Propositionen	29
Motionen	29
Utskottets ställningstagande	30
Domstolsverkets ställning	30
Motionen	30
Utskottets ställningstagande	30
Domstolsorganisationen	30
Propositionen	30
Motionerna	31
Tingsrättsorganisationen	31
Länsrättsorganisationen	31
Utskottets ställningstagande	32
Kompetens och bemötande	32
Propositionen m.m.	33
Motionerna	35
Utskottets ställningstagande	36
Reservationer	38
1. Prioritering av arbetet mot våldtäktsbrott, punkt 2 (s, v, mp)	38
2. Prioritering av arbetet mot organiserad brottslighet, punkt 3 (s, v, mp)	38
3. Prioritering av arbetet mot rån, punkt 4 (s, v, mp)	39
4. Prioritering av arbetet mot narkotika, punkt 5 (s, v, mp)	40
5. Prioritering av arbetet mot hatbrott, punkt 6 (s, v, mp)	40
6. Prioritering av arbetet mot mäns våld mot kvinnor m.m., punkt 7 (s, v, mp)	41
7. Prioritering av arbetet mot alkoholrelaterad brottslighet, punkt 8 (mp)	41
8. Närpolis i miljonprogramsområdena, punkt 10 (s)	42
9. Poliser i glesbygd, punkt 11 (s, v)	42
10. Polisens arbete mot grov organiserad brottslighet, punkt 12 (s)	43
11. Bekämpning av penningvävt, punkt 13 (s)	44
12. Hedersrelaterat våld, punkt 14 (s, v)	44
13. Ekobrottsmyndigheten, punkt 17 (s, v, mp)	45
14. Tingsrättsorganisationen, punkt 20 (s)	46
15. En barnvänligare rättsprocess m.m., punkt 22 (s, v, mp)	47
16. Barnkompetens hos domare i familjemål, punkt 23 (s, v, mp)	47
17. Utbildning om sexualbrott, punkt 24 (s, v, mp)	48
18. Utbildning om mäns våld mot kvinnor, punkt 25 (v, mp)	49
19. Utbildning av nämndemän, punkt 26 (s, v, mp)	49
20. Utbildning om straffskärpningsbestämmelser, punkt 27 (s, v, mp)	50
21. Utbildning av polisen om hatbrott, punkt 28 (s, v, mp)	50
22. Ökade kunskaper om situationen för homo-, bi- och transsexuella, punkt 29 (s, v, mp)	51
23. Förbättrad information, punkt 30 (v, mp)	52
Särskilda yttranden	53
1. Anslag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, punkt 1 (s)	53

2. Anslag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, punkt 1 (v)	55
3. Anslag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, punkt 1 (mp)	57
4. Polisförsörjning, punkt 16 (s, v, mp)	59
5. Länsrättsorganisationen, punkt 21 (s, v, mp)	59
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	61
Propositionen	61
Motion väckt med anledning av skrivelse 2007/08:167	61
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	62
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008	62
<i>Bilaga 2</i>	
Utskottets förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 4	
Rättsväsendet	75
<i>Bilaga 3</i>	
Sammanställning av förslag till anslag för år 2009 inom utgiftsområde 4	
Rättsväsendet	76
 <i>Tabeller</i>	
Anslag till Polisorganisationen	10
Anslag till Säkerhetspolisen	11
Anslag till Åklagarmyndigheten	12
Anslag till Ekobrottsmyndigheten	13
Anslag till Sveriges Domstolar	13
Anslag till Kriminalvården	14
Anslag till Brottsförebyggande rådet	15
Anslag till Rättsmedicinalverket	16
Anslag till Gentekniknämnden	16
Anslag till Brottsoffermyndigheten	17
Anslag till Ersättning för skador på grund av brott	17
Anslag till Rättsliga biträden m.m.	17
Anslag till Kostnader för vissa skaderegleringar	18
Anslag till Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	18
Anslag till Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	19
Anslag till Säkerhets- och integritetsskydds-nämnden	19
Anslagsbelopp	61

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Riksdagen anvisar för budgetåret 2009 anslagen under utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt utskottets förslag i bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:1 utgiftsområde 4 punkt 1 och avslår motionerna 2007/08:Ju433 yrkande 8, 2008/09:Fi270 yrkandena 21 och 23, 2008/09:Ju4 yrkande 3, 2008/09:Ju247, 2008/09:Ju346, 2008/09:Ju379 yrkandena 23, 48 och 57, 2008/09:Ju402 yrkande 4, 2008/09:Ju433 yrkande 3, 2008/09:Ju435 yrkande 2, 2008/09:Ju462 yrkandena 1–5, 2008/09:Ju472 yrkandena 1, 8 och 9 samt 2008/09:A398 yrkande 4.

2. Prioritering av arbetet mot våldtäktsbrott

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ju225.

Reservation 1 (s, v, mp)

3. Prioritering av arbetet mot organiserad brottslighet

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ju234.

Reservation 2 (s, v, mp)

4. Prioritering av arbetet mot rån

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ju246 yrkandena 1 och 2 samt 2008/09:Ju354.

Reservation 3 (s, v, mp)

5. Prioritering av arbetet mot narkotika

Riksdagen avslår motion 2008/09:So546 yrkande 2.

Reservation 4 (s, v, mp)

6. Prioritering av arbetet mot hatbrott

Riksdagen avslår motion 2008/09:A402 yrkande 41.

Reservation 5 (s, v, mp)

7. Prioritering av arbetet mot mäns våld mot kvinnor m.m.

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ju472 yrkande 2.

Reservation 6 (s, v, mp)

8. Prioritering av arbetet mot alkoholrelaterad brottslighet

Riksdagen avslår motion 2008/09:So470 yrkandena 4 och 5.

Reservation 7 (mp)

9. Övriga prioriteringar

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ju210, 2008/09:Ju301 yrkandena 2 och 3, 2008/09:Ju349 och 2008/09:Ju379 yrkandena 21, 30 och 77.

10. Närpolis i miljonprogramsområdena

Riksdagen avslår motion 2008/09:Fi270 yrkande 22.

Reservation 8 (s)

11. Poliser i glesbygd

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ju319, 2008/09:Ju336, 2008/09:Ju360, 2008/09:Ju372, 2008/09:Ju428 och 2008/09:Ju433 yrkande 1.

Reservation 9 (s, v)

12. Polisens arbete mot grov organiserad brottslighet

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ju379 yrkande 28.

Reservation 10 (s)

13. Bekämpning av penningtvätt

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ju379 yrkande 31.

Reservation 11 (s)

14. Hedersrelaterat våld

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ju379 yrkande 49.

Reservation 12 (s, v)

15. Resursfördelning inom polisen i övrigt

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ju334 och 2008/09:Ju455.

16. Polisförsörjning

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ju204, 2008/09:Ju205, 2008/09:Ju214, 2008/09:Ju245 yrkande 2, 2008/09:Ju248, 2008/09:Ju369, 2008/09:Ju429, 2008/09:Ju452, 2008/09:Ju454, 2008/09:Ju457 och 2008/09:Ju459 yrkandena 1 och 2.

17. Ekobrottsmyndigheten

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ju276 och 2008/09:Ju280.

Reservation 13 (s, v, mp)

18. Handläggningstider i miljödomstol

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ju359.

19. Domstolsverkets ställning

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ju364.

20. Tingsrättsorganisationen

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ju207, 2008/09:Ju292, 2008/09:Ju294, 2008/09:Ju339 och 2008/09:Ju351.

Reservation 14 (s)

21. Länsrättsorganisationen

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ju238, 2008/09:Ju241, 2008/09:Ju255, 2008/09:Ju320, 2008/09:Ju337, 2008/09:Ju365 yrkandena 1–3 och 2008/09:Ju446.

22. En barnvänligare rättsprocess m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ju257, 2008/09:Ju340 yrkande 1 och 2008/09:Ju414.

Reservation 15 (s, v, mp)

23. Barnkompetens hos domare i familjemål

Riksdagen avslår motion 2008/09:So463 yrkande 2.

Reservation 16 (s, v, mp)

24. Utbildning om sexualbrott

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ju434 yrkande 4 och 2008/09:Ju472 yrkande 4 i denna del.

Reservation 17 (s, v, mp)

25. Utbildning om mäns våld mot kvinnor

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ju472 yrkandena 3 och 4 i denna del och 2008/09:A395 yrkandena 4–6.

Reservation 18 (v, mp)

26. Utbildning av nämndemän

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ju216, 2008/09:Ju228, 2008/09:Ju279, 2008/09:Ju356 och 2008/09:Ju379 yrkande 75.

Reservation 19 (s, v, mp)

27. Utbildning om straffskärpningsbestämmelser

Riksdagen avslår motion 2008/09:A355 yrkande 8.

Reservation 20 (s, v, mp)

28. Utbildning av polisen om hatbrott

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ju322 yrkande 1 och 2008/09:Ju330 yrkandena 1 och 2.

Reservation 21 (s, v, mp)

29. Ökade kunskaper om situationen för homo-, bi- och transsexuella

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ju444 yrkande 11, 2008/09:U323 yrkandena 3 och 17 samt 2008/09:A355 yrkande 9.

Reservation 22 (s, v, mp)

30. Förbättrad information

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ju284 yrkandena 5 och 6.

Reservation 23 (v, mp)

31. Övriga frågor om kompetens och bemötande

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ju374 yrkandena 1 och 2, 2008/09:Ju209, 2008/09:Ju256, 2008/09:Ju303 yrkande 2, 2008/09:Ju458, 2008/09:Ju465 yrkande 2, 2008/09:Ju466 yrkande 3, 2008/09:U323 yrkande 18, 2008/09:Sf268 yrkande 2 och 2008/09:So544 yrkande 1.

Stockholm den 2 december 2008

På justitieutskottets vägnar

Inger Davidson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Inger Davidson (kd), Henrik von Sydow (m), Krister Hammarbergh (m), Margareta Persson (s)¹, Johan Linander (c), Elisebeht Markström (s)², Johan Pehrson (fp), Karl Gustav Abramsson (s)³, Inge Garstedt (m), Christer Adelsbo (s)⁴, Helena Bouveng (m), Lena Olsson (v)⁵, Kerstin Haglö (s)⁶, Otto von Arnold (kd), Mehmet Kaplan (mp)⁷, Anders Hansson (m) och Maryam Yazdanfar (s)⁸.

¹⁻⁸ Avstår från ställningstagande under punkt 1.

Utskottets överväganden

Inledning

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet omfattar anslag till polis-, åklagar- och domstolsväsendena, kriminalvården, Brottsförebyggande rådet, Rättsmedicinalverket, Gentekniknämnden och Brottsoffermyndigheten samt för bl.a. rättshjälpskostnader och brottsskadeersättning. För år 2008 anslogs, inklusive tillskott på tilläggsbudget, knappt 31,4 miljarder kronor. De tyngsta anslagsposterna är Polisorganisationen, Kriminalvården och Sveriges Domstolar.

För år 2009 har riksdagen bestämt utgiftsramen för rättsväsendet till 32 624 297 000 kr (bet. 2008/09:FiU1, rskr. 2008/09:46).

Regeringen redovisar i propositionen att *målet för rättsväsendet* är den enskildes rättstrygghet och rättssäkerhet samt att *målet för kriminalpolitiken* är att minska brottsligheten och öka människors trygghet.

Utgiftsramen och anslagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om anslagsfördelning inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet och avslår motionsyrkanden som står i strid med regeringens förslag.

Jämför särskilda yttrandena 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Inledning

I detta avsnitt behandlar utskottet regeringens budgetförslag och de motioner som väckts med anledning av budgetpropositionen och som avser fördelningen på anslag inom rättsväsendet. Vidare behandlar utskottet motionsyrkanden som mer allmänt rör resursfrågor eller verksamhet och prioriteringar och som utskottet ansett bör behandlas i detta sammanhang.

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp till vilket summan av de till utgiftsområdet hörande utgifterna högst får uppgå (5 kap. 12 § riksdagsordningen). Riksdagen har (med bifall till regeringens förslag) bestämt utgiftsramen för utgiftsområde 4 Rättsväsendet till 32 624 297 000 kr för år 2009 (prop. 2008/09:1, bet. FiU1, rskr. 2008/09:46) I det här föreliggande ärendet har utskottet bl.a. att föreslå riksdagen hur detta belopp ska fördelas på anslag inom utgiftsområdet.

I sammanhanget kan erinras om att utskottet den 16 oktober 2008 (se utskottets protokoll 2008/09:4) dels tillstyrkt regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 4 Rättsväsendet för år 2009, dels tillstyrkt den preliminära fördelningen respektive beräkningen av utgifter på utgiftsområdet för åren 2010 och 2011. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna har anmält avvikande meningar och tillstyrkt bifall till respektive alternativa förslag till budgetram för utgiftsområde 4.

I detta betänkande behandlas alltså fördelningen på anslag inom utgiftsområdet. Regeringen har lagt fram ett förslag till sådan fördelning. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna har i motionerna Ju462 (s), Ju346 (v) och Ju472 (mp) lämnat förslag till fördelning på anslag. Fördelningen på anslag inom utgiftsområdet framgår av *bilaga 3*.

En utförlig presentation av anslagen följer nedan. Under respektive anslag presenteras regeringens förslag samt de av Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna framställda alternativa förslagen till fördelning på anslagen.

Förslag till anslag

Polisorganisationen (anslag 1:1)

I nedanstående tabell finns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Polisorganisationen år 2009.

Anslag till Polisorganisationen

(beloppen anges i tusentals kronor)

Anslag 2008 inkl. TB	Prop. 2009	s	v	mp
17 181 950	17 493 125	+100 000	-250 000	-

Från anslaget till Polisorganisationen betalas kostnaderna för verksamheten vid polismyndigheterna, Rikspolisstyrelsen, med undantag för Säkerhetspolisen, samt Statens kriminaltekniska laboratorium. Rikskriminalpolisen och Polishögskolan hör till Rikspolisstyrelsen.

För år 2008 uppgår anslaget till Polisorganisationen, inklusive en sänkning av anslaget på tilläggsbudget, till knappt 17,2 miljarder kronor. Vid ingången av år 2008 fanns ett anslagssparande om drygt 667 miljoner kronor. Utgiftsprognosen för år 2008 är beräknad till drygt 17,4 miljarder kronor.

Regeringens mål är att det år 2010 ska finnas 20 000 poliser i landet. Utöver detta krävs också särskilda satsningar för en effektiv bekämpning av den grova organiserade brottsligheten.

Anslaget till polisorganisationen föreslås öka med 20 000 000 kr fr.o.m. år 2009.

För att finansiera förslagen i propositionen Ingridanden mot unga lagöverträdare (prop. 2005/06:165) föreslås att anslaget minskas med 76 000 000 kr. Vidare föreslås anslaget minskas fr.o.m. 2009 med

11 500 000 kr för att finansiera verksamheten vid Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden. Som en följd av regeringens mål att det ska finnas 20 000 poliser år 2010 har antalet studenter som antas till polisutbildningen tillfälligt ökat från 500 till ca 800 per termin. Utbildningen berättigar till studiemedel. Utökningen av antalet utbildningsplatser innebär därför ökade utgifter för studiemedel och studiemedelsräntor. För att bidra till finansieringen av de ökade utgifterna för studiemedel och studiemedelsräntor föreslås därför anslaget till polisorganisationen minska år 2009 med 19 942 000 kr.

Härutöver görs vissa begränsade överföringar till och från anslaget, bl.a. med anledning av lagstiftningsreformer. Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen ett ramanslag för år 2009 på 17 493 125 000 kr. I anslagsberäkningen har även hänsyn tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader.

I motionerna Fi270, Ju379 och Ju462 (alla s) begärs att anslaget till Polisorganisationen ska ökas med 100 miljoner kronor. Motionärerna framhåller kampen mot den organiserade brottsligheten och den ekonomiska brottsligheten. Motionärerna vill dessutom öronmärka 20 miljoner kronor per år under en treårsperiod för att bekämpa barnpornografibrott och människohandel, vilket också framförs i motionerna 2007/08:Ju433 och Ju379 (båda s). Även i motionerna Ju4 och A398 (båda s) begärs att resurser för bekämpande av människohandel öronmärks.

I motion Ju346 (v) yrkas att anslaget till Polisorganisationen ska minskas med 250 miljoner kronor. Motionärerna anför bl.a. att polisorganisationen haft ett högt anslagssparande samtidigt som myndigheter runtom i landet gått med underskott. Det kan därför enligt motionärerna sättas i fråga om pengarna används på rätt sätt.

Säkerhetspolisen (anslag 1:2)

I nedanstående tabell finns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Säkerhetspolisen år 2009.

Anslag till Säkerhetspolisen

(beloppen anges i tusental kronor)

Anslag 2008 inkl. TB	Prop. 2009	s	v	mp
890 903	916 292	–	–100 000	–100 000

För år 2008 uppgår anslaget till Säkerhetspolisen, inklusive en höjning av anslaget på tilläggsbudget, till drygt 890 miljoner kronor. Vid ingången av år 2008 hade en anslagsskredit om drygt 21 miljoner kronor utnyttjats. Utgiftsprognosen för år 2008 är beräknad till drygt 862 miljoner kronor.

Enligt regeringen har de senaste årens nödvändiga satsningar på terrorismbekämpning haft negativa konsekvenser för annan verksamhet inom Säkerhetspolisen. Det finns därför ett behov av ökade insatser, inte bara inom terrorismbekämpning utan också inom andra verksamhetsgrenar för

att Säkerhetspolisen ska kunna stärka sin förmåga att skydda rikets säkerhet och demokratin. Mot den bakgrunden föreslås att Säkerhetspolisens anslag ökas med 100 miljoner kronor fr.o.m. 2009.

Säkerhetspolisen tar fr.o.m. 2009 över ansvaret för de transporter av statsråden som i dag utförs av Regeringskansliet (prop. 2007/08:100, bet. 2007/08:KU24). För detta ändamål föreslås att Säkerhetspolisens anslag ökas med 13,8 miljoner kronor.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen ett ramanslag för år 2009 på 916 292 000 kr. I anslagsberäkningen har även hänsyn tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader.

I motion Ju346 (v) begärs att anslaget till Säkerhetspolisen minskas med 100 miljoner kronor. Motionärerna anför att riksdagen inte har tillgång till rimlig insyn i säkerhetspolisens användning av anslaget.

I motion Ju472 (mp) föreslås en minskning av anslaget med 100 miljoner kronor. Motionärerna anser att riksdagen har bristande insyn i Säkerhetspolisens arbete och vad anslaget används till. Vidare ifrågasätter motionärerna om Säkerhetspolisen ska utföra det fysiska personskyddet.

Åklagarmyndigheten (anslag 1:3)

I nedanstående tabell finns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Åklagarmyndigheten år 2009.

Anslag till Åklagarmyndigheten

(beloppen anges i tusentals kronor)

Anslag 2008	Prop. 2009	s	v	mp
inkl. TB				
1 018 609	1 054 152	+10 000	–	+10 000

För år 2008 uppgår Åklagarmyndighetens anslag, inklusive en höjning av anslaget på tilläggsbudget, till drygt en miljard kronor. Vid ingången av år 2008 hade en anslagskredit om drygt 23 miljoner kronor utnyttjats. Utgiftsprognosen för år 2008 är beräknad till knappt 976 miljoner kronor.

Regeringen påpekar att ärendetillströmningen har ökat markant under de senaste åren, vilket huvudsakligen är en följd av en ökad ärendetillströmning från polisen. Även andra myndigheters satsningar påverkar åklagarnas verksamhet. Sveriges domstolar arbetar med att minska balanser, och detta medför fler förhandlingsdagar för åklagarna. De insatser som Försäkringskassan gjort för att förbättra sin kontrollkapacitet, liksom bidragsbrottslagen, har lett till fler inkomna brottsmisstankar avseende brott mot bidragssystemen till Åklagarmyndigheten. Sammantaget har detta medfört att arbetsläget vid myndigheten är mycket ansträngt.

För att Åklagarmyndigheten ska kunna hantera den ökande ärendetillströmningen med bibehållen kvalitet föreslår regeringen att anslaget ökas med 80 miljoner kronor fr.o.m. 2009.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen ett ramanslag för år 2009 på 1 054 152 000 kr. I anslagsberäkningen har även hänsyn tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader.

I motion Ju462 (s) föreslås en ökning av anslaget med 10 miljoner kronor. Motionärerna anför att Åklagarmyndighetens verksamhet är underdimensionerad i förhållande till antalet ärenden som kommer in och att arbetssituationen är mycket ansträngd. Liknande yrkanden framförs i motionerna Fi270 och Ju247 (båda s).

I motion Ju472 (mp) begärs en ökning av anslaget med 10 miljoner kronor, bl.a. för att myndigheten ska kunna förbättra sitt arbete med att bekämpa s.k. hatbrott.

Ekobrottsmyndigheten (anslag 1:4)

I nedanstående tabell finns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Ekobrottsmyndigheten för år 2009.

Anslag till Ekobrottsmyndigheten

(beloppen anges i tusentals kronor)

Anslag 2008	Prop. 2009	s	v	mp
372 239	396 185	–	+5 000	–

För år 2008 uppgår Ekobrottsmyndighetens anslag till drygt 372 miljoner kronor. Vid ingången av år 2008 hade en anslagskredit om drygt 6 miljoner kronor utnyttjats. Utgiftsprognosen för år 2008 är beräknad till 377 miljoner kronor.

För att myndigheten ska kunna upprätthålla hög kvalitet och effektivitet i sin verksamhet föreslås anslaget ökat med 20 miljoner kronor fr.o.m. år 2009.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen ett ramanslag för år 2009 på 396 185 000 kr. I anslagsberäkningen har även hänsyn tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader.

I motion Ju346 (v) föreslås en ökning av anslaget med 5 miljoner kronor i syfte att öka insatserna mot oseriösa företag och den svarta sektorn.

Sveriges Domstolar (anslag 1:5)

I nedanstående tabell finns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Sveriges Domstolar för år 2009.

Anslag till Sveriges Domstolar

(beloppen anges i tusentals kronor)

Anslag 2008 inkl. TB	Prop. 2009	s	v	mp
4 185 867	4 316 739	+20 000	–	+10 000

För år 2008 uppgår Sveriges Domstolars anslag, inklusive en höjning av anslaget på tilläggsbudget, till knappt 4,2 miljarder kronor. Vid ingången av år 2008 fanns ett anslagssparande om drygt 148 miljoner kronor. Utgiftsprognosen för år 2008 är beräknad till drygt 4,2 miljarder kronor.

För att möta den ökade tillströmningen av mål till domstolarna och fortsätta arbetet med att få ner balanserna, och för att kvaliteten i den dömande verksamheten ska säkerställas, föreslås att anslaget ökas med 120 miljoner kronor fr.o.m. år 2009.

En ny vårdform inom den psykiatriska tvångsvården bedöms innebära en ökad måltillströmning och därmed ökade kostnader för de allmänna förvaltningsdomstolarna. Mot denna bakgrund föreslås att anslaget ökas med 3, 3 miljoner kronor fr.o.m. år 2009.

Med anledning av den kommande klimat- och energipropositionen föreslår regeringen ett antal satsningar, bl.a. på vindkraftens utveckling, vilket kommer att leda till en ökad belastning på miljödomstolarna. I syfte att kompensera för detta föreslås att anslaget ökas med 10 miljoner kronor för år 2009.

En reform inom arbetsmiljöärenden bedöms innebära en ökad måltillströmning och därmed ökade kostnader för de allmänna förvaltningsdomstolarna. Med anledning av reformen föreslås att anslaget ökas med en miljon kronor fr.o.m. år 2009.

Anslaget minskas med 1 458 000 kr fr.o.m. år 2009 för att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid uppförda anslag 6:1 Riksarkivet och landsarkiven.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen ett ramanslag för år 2009 på 4 316 739 000 kr. I anslagsberäkningen har även hänsyn tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader.

I motion Ju462 (s) föreslås en ökning av anslaget med 20 miljoner kronor. Motionärerna pekar på att nya reformer som nämndemannareformen och en modernare rättegång kräver ökade resurser.

I motion Ju472 (mp) föreslås en ökning av anslaget med 10 miljoner kronor för att prioritera obligatoriska utbildningar om mäns våld mot kvinnor, våld i samkönade relationer och hedersrelaterat våld.

Kriminalvården (anslag 1:6)

I nedanstående tabell finns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Kriminalvården för år 2009.

Anslag till Kriminalvården

(beloppen anges i tusentals kronor)

Anslag 2008	Prop. 2009	s	v	mp
6 117 658	6 407 224	+25 000	–	+20 000

För år 2008 uppgår Kriminalvårdens anslag till drygt 6,1 miljarder kronor. Vid ingången av år 2008 fanns ett anslagssparande om knappt 197 miljoner kronor. Utgiftsprognosen för år 2008 är beräknad till drygt 6 miljarder kronor.

Anslaget föreslås öka med 100 miljoner kronor fr.o.m. år 2009. Tillskottet ska användas för att utveckla innehållet i verkställigheten samt för att fullfölja den planerade utbyggnaden.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen ett ramanslag för år 2009 på 6 407 224 000 kr. I anslagsberäkningen har även hänsyn tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader.

I motion Ju462 (s) föreslås en ökning av anslaget med 25 miljoner kronor. Enligt motionärerna krävs ökade resurser till behandlingsinsatser. Det behövs också bättre tillgång till psykisk vård och till stöd. I motion Ju379 (s) framförs ett yrkande om mer resurser till Kriminalvården för behandling. Motionärerna hänvisar till att riksdagen i våras beslutade om ändringar beträffande förbudet mot att döma psykiskt störda till fängelse, vilket kan innebära att fler psykiskt sjuka kan komma att hamna i fängelse.

I motion Ju472 (mp) föreslås en ökning av anslaget med 20 miljoner kronor. Av höjningen ska dels 15 miljoner kronor anslås till behandling för män som dömts för vålds- eller sexualbrott mot kvinnor och barn, dels 5 miljoner kronor anslås till samarbete med kvinnojourer.

Brottsförebyggande rådet (anslag 1:7)

I nedanstående tabell finns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Brottsförebyggande rådet för år 2009.

Anslag till Brottsförebyggande rådet

(beloppen anges i tusentals kronor)

Anslag 2008	Prop. 2009	s	v	mp
58 962	60 624	–	+6 000	+5 500

För år 2008 uppgår Brottsförebyggande rådets anslag till knappt 59 miljoner kronor. Vid ingången av år 2008 fanns ett anslagssparande på drygt en miljon kronor. Utgiftsprognosen för år 2008 är beräknad till drygt 58 miljoner kronor.

Regeringen föreslår ett ramanslag för år 2009 på 60 624 000 kr. I anslagsberäkningen har även hänsyn tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader.

I motion Ju346 (v) föreslås en höjning av anslaget med 6 miljoner kronor. Motionärerna anför att forskning bör spela en stor roll för hur rättsväsendets arbete utvecklas.

I motion Ju472 (mp) föreslås en höjning av anslaget med 5,5 miljoner kronor för att Brottsförebyggande rådet ska kunna vidareutveckla statistiksystemen särskilt avseende hatbrott och mäns våld mot kvinnor och barn.

Rättsmedicinalverket (anslag 1:8)

I nedanstående tabell finns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Rättsmedicinalverket för år 2009.

Anslag till Rättsmedicinalverket*(beloppen anges i tusentals kronor)*

Anslag 2008	Prop. 2009	s	v	mp
inkl. TB				
261 400	280 344	–	–	–

För år 2008 uppgår Rättsmedicinalverkets anslag, inklusive en höjning av anslaget på tilläggsbudget, till drygt 261 miljoner kronor. Vid ingången av år 2008 hade en anslagskredit om drygt en miljon kronor utnyttjats. Utgiftsprognosen för år 2008 är beräknad till 262 miljoner kronor.

I propositionen anføres att arbetsbelastningen inom Rättsmedicinalverket har ökat bl.a. till följd av fler inkomna drograttfylleriärenden från polisen. Det är angeläget att Rättsmedicinalverket även i fortsättningen kan bedriva sin verksamhet med hög kvalitet och effektivitet. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 35 000 000 kr fr.o.m. år 2009.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen ett ramanslag för år 2009 på 280 344 000 kr. I anslagsberäkningen har även hänsyn tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader.

Gentekniknämnden (anslag 1:9)

I nedanstående tabell finns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Gentekniknämnden för år 2009.

Anslag till Gentekniknämnden*(beloppen anges i tusentals kronor)*

Anslag 2008	Prop. 2009	s	v	mp
3 921	4 004	–	–	–

För år 2008 uppgår Gentekniknämndens anslag till knappt 4 miljoner kronor. Vid ingången av år 2008 fanns ett anslagssparande på 743 000 kr. Utgiftsprognosen för år 2008 är beräknad till drygt 3,9 miljoner kronor.

Regeringen föreslår ett ramanslag för år 2009 på 4 004 000 kr. I anslagsberäkningen har även hänsyn tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader.

Brottsoffermyndigheten (anslag 1:10)

I nedanstående tabell finns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Brottsoffermyndigheten för år 2009.

Anslag till Brottsoffermyndigheten*(beloppen anges i tusentals kronor)*

Anslag 2008	Prop. 2009	s	v	mp
29 927	30 395	–	–	–

För år 2008 uppgår Brottsoffermyndighetens anslag till knappt 30 miljoner kronor. Vid ingången av år 2008 fanns ett anslagssparande på 810 000 kr. Utgiftsprognosen för år 2008 är beräknad till drygt 29,4 miljoner kronor.

Regeringen föreslår ett ramanslag för år 2009 på 30 395 000 kr. I anslagsberäkningen har även hänsyn tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader.

Ersättning för skador på grund av brott (anslag 1:11)

I nedanstående tabell finns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Ersättning för skador på grund av brott för år 2009.

Anslag till Ersättning för skador på grund av brott*(beloppen anges i tusentals kronor)*

Anslag 2008	Prop. 2009	s	v	mp
89 474	89 474	–	+3 000	–

För år 2008 uppgår anslaget Ersättning för skador på grund av brott till drygt 89 miljoner kronor. Vid ingången av år 2008 hade en anslagskredit om drygt 2,2 miljoner kronor utnyttjats. Utgiftsprognosen för 2008 är beräknad till knappt 90 miljoner kronor.

Regeringen föreslår ett ramanslag för år 2009 på 89 474 000 kr.

I motion Ju346 (v) föreslås en höjning av anslaget med 3 miljoner kronor. Motionärerna anför att antalet ärenden där ersättning begärs för skador på grund av brott växer samt att praxis bör utvecklas i mer generös riktning.

Rättsliga biträden m.m. (anslag 1:12)

I nedanstående tabell finns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Rättsliga biträden m.m. för år 2009.

Anslag till Rättsliga biträden m.m.*(beloppen anges i tusentals kronor)*

Anslag 2008	Prop. 2009	s	v	mp
inkl. TB				
1 675 657	1 525 657	–	–	–

För år 2008 uppgår anslaget Rättsliga biträden m.m., inklusive en höjning av anslaget på tilläggsbudget, till knappt 1,7 miljarder kronor. Vid ingången av år 2008 hade en anslagskredit om drygt 129 miljoner kronor utnyttjats. Utgiftsprognosen för år 2008 är beräknad till knappt 1,7 miljarder kronor.

Regeringen anför att utgifterna för anslaget har ökat. Det är framför allt en ökning av antalet inkomna och avgjorda brottmål för vilka förordnas offentliga försvarare, och omfattningen av dessa mål, som bidrar till de ökade utgifterna. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 300 miljoner kronor för år 2009.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen ett ramanslag för år 2009 på 1 525 657 000 kr.

Kostnader för vissa skaderegleringar m.m. (anslag 1:13)

I nedanstående tabell finns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Kostnader för vissa skaderegleringar m.m. för år 2009.

Anslag till Kostnader för vissa skaderegleringar

(beloppen anges i tusentals kronor)

Anslag 2008	Prop. 2009	s	v	mp
inkl. TB				
39 163	27 163	–	–	–

För år 2008 uppgår anslaget till Kostnader för vissa skaderegleringar m.m., inklusive en höjning av anslaget på tilläggsbudget, till drygt 39,1 miljoner kronor. Vid ingången av år 2008 hade en anslagskredit om drygt 500 000 kr utnyttjats. Utgiftsprognosen för år 2008 är beräknad till 40 miljoner kronor.

Regeringen föreslår ett ramanslag för år 2009 på 27 163 000 kr.

Avgifter till vissa internationella sammanslutningar (anslag 1:14)

I nedanstående tabell finns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Avgifter till vissa internationella sammanslutningar för år 2009.

Anslag till Avgifter till vissa internationella sammanslutningar

(beloppen anges i tusentals kronor)

Anslag 2008	Prop. 2009	s	v	mp
3 578	3 578	–	–	–

För 2008 uppgår anslaget till Avgifter till vissa internationella sammanslutningar till knappt 3,6 miljoner kronor. Vid ingången av år 2008 fanns ett anslagssparande på 319 000 kr. Utgiftsprognosen för år 2008 är beräknad till drygt 3,5 miljoner kronor.

Regeringen föreslår ett ramanslag för år 2009 på 3 578 000 kr.

Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete (anslag 1:15)

I nedanstående tabell finns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete för år 2009.

Anslag till Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete*(beloppen anges i tusentals kronor)*

Anslag 2008	Prop. 2009	s	v	mp
7 157	7 157	–	–	–

För år 2008 uppgår anslaget till Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete till knappt 7,2 miljoner kronor. Vid ingången av år 2008 hade en anslagskredit om 16 000 kr utnyttjats. Utgiftsprognosen för år 2008 är beräknad till drygt 7 miljoner kronor.

Regeringen föreslår ett ramanslag för år 2009 på 7 157 000 kr.

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden (anslag 1:16)

I nedanstående tabell finns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden för år 2009.

Anslag till Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden*(beloppen anges i tusentals kronor)*

Anslag 2008	Prop. 2009	s	v	mp
13 500	12 184	–	–	–

För år 2008 uppgår anslaget till Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden till 13,5 miljoner kronor. Utgiftsprognosen för 2008 är beräknad till drygt 13, 2 miljoner kronor.

Regeringen föreslår ett ramanslag för år 2009 på 12 184 000 kr. I anslagsberäkningen har även hänsyn tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader.

Fångombudsman (förslag till nytt anslag, 1:17)

I motionerna Ju346 och Ju435 (båda v) begärs att en fångombudsman inrättas samt att ett nytt anslag skapas för detta ändamål. För år 2009 avsätts fem miljoner kronor.

Även i motionerna Ju402 och Ju472 (båda mp) begärs att en fångombudsman inrättas. För år 2009 avsätts fem miljoner kronor.

Särskilda utredningsmyndigheten (förslag till nytt anslag, 1:18)

I motionerna Ju433 och Ju346 (båda v) begärs att en särskild myndighet för att utreda brott som begås av poliser och åklagare ska skapas. För 2009 anslås 60 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet framhålla det regeringen anför i budgetpropositionen om att brottsligheten orsakar mänskligt lidande och direkt eller indirekt leder till otrygghet i samhället. Brottsligheten medför negativa sociala och ekonomiska konsekvenser både på individnivå och för samhäl-

let i stort. Utskottet ställer sig bakom den inriktning av kriminalpolitiken som regeringen redovisar, nämligen att brottsligheten ska minska och att människors trygghet ska öka.

Regeringen fortsätter nu att satsa på rättsväsendet i syfte att minska brottsligheten och öka tryggheten. Målet om 20 000 poliser år 2010 ligger fast. Ett väl fungerande rättsväsende är en självklar förutsättning för att samhällets åtgärder mot brottsligheten ska bli framgångsrika. Utskottet instämmer med regeringen i att fortsatta satsningar är nödvändiga för ett framgångsrikt arbete och välkomnar därför att rättsväsendet tillförs ytterligare medel.

Regeringen anför i propositionen att särskilda prioriteringar inom rättsväsendet även fortsättningsvis kommer att riktas mot grov organiserad brottslighet, ungdomsbrottslighet och mäns våld mot kvinnor.

Den grova organiserade brottsligheten är ett allvarligt hot mot samhället. Det har blivit allt vanligare att kriminella grupperingar sätter i system att hota och trakassera vittnen eller personal i rättsväsendet. Därigenom utmanar de också själva grunderna för vår rättsstat, vilket aldrig kan tolereras. Ofta tillhör dessa brottslingar mer eller mindre slutna kriminella miljöer. För att bekämpa denna brottslighet krävs en gemensam och målmedveten mobilisering över myndighetsgränser. Likaså är det som regeringen anför angeläget att polisen och åklagarväsendet vidareutvecklar sina arbetsmetoder för att kunna spåra, förverka och återföra vinning av brott. Människohandel och narkotikahandel bedrivs ofta av kriminella nätverk som har starka internationella förgreningar. Ett väl fungerande internationellt samarbete är därför en nödvändighet för att effektivt kunna möta denna utveckling. Utskottet ställer sig således bakom vad regeringen anför om att arbetet mot grov organiserad brottslighet ska prioriteras. Också när det gäller terrorismbekämpningen delar utskottet regeringens bedömning att stor kraft måste ägnas åt att, med bibehållen respekt för mänskliga rättigheter och personlig integritet, undanröja risker för terroristhandlingar och andra hot mot rikets säkerhet.

Det bästa sättet att öka tryggheten för alla är att förhindra att brott begås. En trygg uppväxt är den mest effektiva brottsförebyggande insatsen. Föräldrar har ett huvudansvar för att förmedla normer och värderingar till sina barn och ungdomar, men det går inte att bortse från rättsväsendets normativa inverkan. Genom tidiga och tydliga insatser mot ungdomsbrottsligheten motverkas allvarlig brottslighet i framtiden. Utskottet vill understryka vad regeringen anför om att påföljderna för unga lagöverträdare ska vara rättssäkra, tidiga, tydliga och inriktade på att stoppa fortsatt brottslighet. Det är av största vikt att myndigheterna agerar med kraft och skyndsamt när barn och ungdomar är inblandade i brottslighet antingen som lagöverträdare eller brottsoffer. Utskottet delar således vad regeringen anför om att frågor om ungdomsbrottslighet ska prioriteras.

Alla former av våld i nära relationer måste bekämpas. Skyddet och stödet för kvinnor och barn som utsätts för våld från män ska enligt regeringen förbättras ytterligare. För att detta arbete ska bli framgångsrikt krävs att det finns väl utvecklade metoder och verktyg som är anpassade för denna brottslighet. Det är också viktigt med myndighetssamverkan för att utveckla effektiva stödformer för dem som drabbas av brott från närstående. Som anförs i propositionen har regeringen tagit fram en handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och våld i samkönade relationer. Sammansatta justitie- och socialutskottet konstaterade våren 2008 att åtgärderna i handlingsplanen utgör en kraftfull höjning av de konkreta insatserna inom en lång rad samhällsområden för att bekämpa våld i nära relationer (bet. 2007/08:JuSoU1). Justitieutskottet delar sammansatta utskottets uppfattning och ställer sig också bakom regeringens bedömning att frågan om mäns våld mot kvinnor även fortsättningsvis ska prioriteras.

Utskottet instämmer också i att brottsoffrens behov ska stå i fokus för rättsväsendets insatser. Det är en självklarhet att brottsoffer ska bemötas med respekt och professionalism, men samhället förmår inte alltid erbjuda det skydd och stöd som behövs. Myndigheter inom rättsväsendet måste ha ett tydligt brottsofferperspektiv och försäkra brottsoffren om att samhället står på deras sida.

När det gäller kriminalvården delar utskottet regeringens ställningstagande att påföljder ska verkställas på ett säkert, humant och effektivt sätt och att antalet återfall i brott ska minska. Verkställigheten ska utformas så att den verkar återfallsförebyggande och så att de negativa effekterna av en fängelsevistelse motverkas. Avgörande för ett meningsfullt verkställighetsinnehåll är att de individuella riskerna, behoven och förutsättningarna identifieras i ett tidigt skede. Alla klienter ska redan från början av verkställigheten få en individuell handlingsplan. I likhet med regeringen vill utskottet understryka vikten av att Kriminalvården fortsätter sitt arbete med att öka möjligheterna till sysselsättning under verkställigheten. Arbetslinjen – som är ett övergripande mål för regeringens politik – ska också omfatta dem som verkställer en påföljd.

Sammanfattningsvis delar utskottet regeringens syn på vilka åtgärder som bör vidtas för att minska brottsligheten och öka tryggheten. För att genomföra dessa åtgärder anser utskottet att regeringens förslag vad gäller anslagen till rättsväsendet är väl avvägda. Utskottet tillstyrker därmed regeringens förslag till fördelning på anslagen inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet, *se bilaga 2*, och avstyrker bifall till motionerna 2007/08:Ju433, Fi270, Ju4, Ju247, Ju346, Ju379, Ju402, Ju433, Ju435, Ju462, Ju472 och A398 i nu behandlade delar.

Avslutningsvis noterar utskottet här att regeringen har för avsikt att återkomma till riksdagen i budgetpropositionen för 2010 för att närmare redovisa vilka ytterligare resurstillskott och åtgärder som krävs för att rättsväsendets myndigheter ska kunna motsvara mot regeringens högre krav

och det ökade ärendeflödet. De högre kraven handlar bl.a. om att öka den polisiära närvaron, säkerställa en effektiv åklagarverksamhet, värna kvaliteten i den dömande verksamheten, utveckla innehållet i verkställigheten, skapa fler häktes- och anstaltsplatser och stärka brottsofferperspektivet i hela rättskedjan. Regeringen anför att rättsväsendets fortsatta effektivisering är en förutsättning för regeringens satsningar på området och att regeringen har för avsikt att noga följa vilket resultat resursförstärkningar får och hur effektivitetsarbetet bedrivs. Utskottet välkomnar en sådan redovisning som regeringen aviserar.

Prioritering av olika slags brott

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett flertal motionsyrkanden rörande prioritering av olika slags brott.

Jämför reservationerna 1 (s, v, mp), 2 (s, v, mp), 3 (s, v, mp), 4 (s, v, mp), 5 (s, v, mp), 6 (s, v, mp) och 7 (mp).

Propositionen

För att minska brottsligheten och öka tryggheten krävs insatser inom olika delar av samhället. I budgetpropositionen uttalas att särskilt fokus kommer att riktas mot vissa brottstyper.

I propositionen anförts att regeringen kraftsamlar mot *grov organiserad brottslighet och systemhotande brottslighet*. Regeringen tog under hösten 2007 initiativ till en nationell mobilisering mot grov organiserad brottslighet. I juli 2008 fattade regeringen beslut (dnr Ju2008/5775/PO, Ju2008/5776/PO och Ju2008/6010/KRIM) som innebär en tydlig förstärkning av insatserna mot den grova organiserade brottsligheten. Bland annat har Rikspolisstyrelsen fått i uppdrag att inrätta särskilda aktionsgrupper vid åtta polismyndigheter och Rikskriminalpolisen.

Regeringen pekar vidare på att det är av största vikt att myndigheterna agerar med kraft och skyndsamhet när *barn och ungdomar är inblandade i brottslighet* antingen som lagöverträdare eller brottsoffer. Här pekar regeringen på bl.a. föräldrars betydelse som förmedlare av normer och värderingar, på skolans roll att ge barn och ungdomar goda värdegrunder samt på att påföljderna för unga lagöverträdare ska vara rättssäkra, tidiga, tydliga och inriktade på att stoppa fortsatt brottslighet. Regeringen anför att det också är viktigt att brottslighet som kan medföra att unga hamnar i kriminalitet bekämpas, exempelvis smuggling och langning av alkohol och narkotika.

Ytterligare ett prioriterat område som regeringen lyfter fram är *mäns våld mot kvinnor*. Regeringen pekar på den handlingsplan som tagits fram för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och våld i

samkönade relationer. Handlingsplanen innehåller 56 konkreta åtgärder, och regeringen har avsatt sammanlagt 800 miljoner kronor för att genomföra dessa åtgärder.

Slutligen anför regeringen att det är angeläget att rättsväsendets myndigheter ytterligare fördjupar samverkan och vidareutvecklar sina gemensamma insatser för att öka kvaliteten och effektiviteten i *mängdbrottsbekämpningen*.

Motionerna

Frågan om prioritering av olika slags brottslighet lyfts fram i ett antal motioner.

I motion Ju234 (s) anförts att den organiserade brottsligheten måste bekämpas med alla medel. I motion Ju349 (m) föreslås en översyn av vilka specifika insatser som behövs i Göteborgsområdet för att långsiktigt och förebyggande bryta den negativa spiralen med ökat våld och ökad kriminalitet. I motion Ju225 (s) begärs att åtgärder vidtas så att personuppläring av våldtäktsbrott ökar. Behovet av förstärkta insatser för att minimera antalet bankrån behandlas i motion Ju246 (s). I motion Ju354 (s) påtalas behovet av åtgärder för att minska antalet butiksrån. Enligt motion Ju472 (mp) måste Åklagarmyndigheten prioritera arbetet med att bekämpa mäns våld mot kvinnor, sexualbrott, hatbrott och miljöbrott. I motion A402 (mp) begärs att hatbrott åter bör bli ett prioriterat område för Rikspolisstyrelsen och Åklagarmyndigheten. I motionerna Ju210 (fp) och Ju301 (m) begärs en bättre bekämpning av brott som begås av s.k. djurrättsaktivister samt bättre skydd för näringsidkare som arbetar med djurhållning. I motion Ju379 (s) begärs att polisen måste prioritera arbetet mot dels langning, dels dopning. Vikten av att narkotikabrottsligheten bekämpas behandlas i motion So546 (s). I motion Ju379 (s) påtalas vidare vikten av att bekämpa den ekonomiska brottsligheten. I motion So470 (mp) anförts att arbetet med alkoholkontroller i trafiken bör prioriteras. I samma motion påtalas behovet av att prioritera bekämpandet av brottslighet där alkohol är involverad.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inget att erinra mot vad regeringen anför i propositionen rörande olika brottstyper och om betydelsen av att de nämnda brotten på olika sätt uppmärksammas särskilt. Utskottet kan konstatera att regeringen t.ex. avser att rikta särskilt fokus mot grov organiserad brottslighet och systemhotande brottslighet, något som lyfts fram i ett par motioner.

Frågan om mäns våld mot kvinnor lyfts fram i motion Ju472. Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att den frågan kommer att prioriteras även i fortsättningen.

Det förhållandet att vissa brott ska ägnas särskild uppmärksamhet innebär emellertid inte att annan brottslighet ska läggas åt sidan. Utskottet vill också peka på att vilka typer av insatser som ska göras mot olika typer av

brottslighet enligt utskottet bör avgöras lokalt vid polismyndigheterna och vid Åklagarmyndigheten inom ramen för statsmaktens prioriteringar. Utskottet vill i sammanhanget erinra om att det följer av 3 kap. 1 § polisförordningen (1998:1558) att polisstyrelserna ska se till att polisarbetet bedrivs i överensstämmelse med de prioriteringar och riktlinjer som riksdagen och regeringen har lagt fast för polisverksamheten.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga i detta avsnitt behandlade motionsyrkanden.

Polisväsendet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett flertal motionsyrkanden som i huvudsak rör frågor om resursfördelning inom polisväsendet och polisförsörjningen.

Jämför reservationerna 8 (s), 9 (s, v), 10 (s), 11 (s) och 12 (s, v) samt särskilt yttrande 4 (s, v, mp).

Resursfördelning inom polisväsendet

Bakgrund

Inom anslaget Polisorganisationen ska Rikspolisstyrelsen tilldela polismyndigheterna medelsramar.

Enligt inhämtad uppgift från Rikspolisstyrelsen har rikspolischefen under hela året en kontinuerlig kontakt med länspolismästarna om verksamheten vid polismyndigheterna. Frågor avseende uppföljning av verksamheten, såväl när det gäller verksamhetens ekonomi som resultat, har en central roll i dessa kontakter. Inför år 2009 har Rikspolisstyrelsen genomfört planerings- och budgetdialoger med samtliga polismyndigheter.

Den medelstilldelning som de olika polismyndigheterna erhåller utgår ifrån "historiska värden", och eventuella medelstillskott fördelas mellan polismyndigheterna mot bakgrund av bl.a. de samtal och dialoger som ägt rum och med hänsyn till brottsbelastningen och befolkningen i länet.

Sedan Rikspolisstyrelsen fördelat polisens resurser mellan polismyndigheterna sker en fördelning inom respektive län. Denna fördelning görs av länspolismästaren och beslutas av respektive polisstyrelse.

Utredningen om den framtida polisutbildningen lämnade i juni 2007 delbetänkandet Framtidens polis (SOU 2007:39). I utredningen framhålls att tillgängligheten till polisen är avgörande för alla oavsett var man bor och oavsett vem man är. Tillgängligheten behöver emellertid enligt utredningen inte betyda att den lokala polisen svarar för allt; specialisering är ett måste för att möta kraven på professionalism. Det är enligt utredningen nödvändigt med en rimlig avvägning mellan tillgången till en lokalt till-

gänglig polis, inte minst i glesbygden, och en förmåga att ställa spetskompetens till förfogande vid behov. Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Motionerna

I ett antal motioner ifrågasätts det rådande systemet för fördelning av resurser mellan olika polismyndigheter och framhålls behovet av att disponera polisens resurser på visst sätt.

I motionerna Ju319 (fp), Ju336 (s), Ju360 (s), Ju372 (m) och Ju428 (m) pekas på problemen med låg polisbemanning i glesbygd. I motion Ju433 (v) begärs att en utredning tillsätts för att ta fram en modell som kan trygga en god nyrekrytering av poliser till landsbygden.

Motionärerna begär i motion Fi270 (s) en särskild satsning för att stärka närpolisens arbete i miljonprogramsområdena.

Frågan om behovet av en polishelikopter i Skåne behandlas i motion Ju334 (s).

I motion Ju379 (s) framhålls att det bör inrättas en särskild polisresurs mot grov organiserad brottslighet. Den nya enheten ska ha spetskompetens i kampen mot den grova organiserade brottsligheten och omfatta 200–300 poliser. I samma motion uttalas att en särskild resurs bör återinrättas vid Rikskriminalpolisen i kampen mot hedersrelaterat våld. Likaså påtalas behovet av att bekämpa penningtvätt samt framhålls att Finanspolisen måste förstärkas för att kunna hantera de anmälningar den får.

Motionärerna anför i motion Ju455 (c) att hatbrottsjourer bör inrättas vid samtliga polismyndigheter.

Propositionen m.m.

I budgetpropositionen redovisas att regeringen har som mål att det år 2010 ska finnas 20 000 poliser i landet. För en framgångsrik brottsförebyggande verksamhet krävs enligt regeringen att polisen är synlig och effektiv i samhället och att arbetet har en lokal förankring. Polisens arbete med att förebygga brott och öka människors trygghet anges vara en viktig del i regeringens strategi för att stärka landsbygdens utvecklingskraft.

I propositionen uppges att regeringen har uppdragit åt Ekonomistyrningsverket att bl.a. utvärdera om Rikspolisstyrelsens styrning, kontroll och uppföljning av polismyndigheterna är tydlig och effektiv. Arbetet med att se över effektiviteten i hela rättsväsendet ska vara slutfört under år 2009.

Med anledning av motion Ju379 (s) om en särskild polisresurs mot grov organiserad brottslighet kan nämnas att regeringen uttalar i propositionen att ytterligare åtgärder behöver vidtas för att kraftsamla mot den grova brottsligheten. Regeringen har i juli 2008 gett Rikspolisstyrelsen och övriga berörda myndigheter i uppdrag att säkerställa en effektiv och uthållig verksamhet för bekämpning av den grova organiserade brottsligheten. I uppdraget ingår bl.a. att inrätta särskilda aktionsgrupper vid åtta polismyndigheter och vid Rikskriminalpolisen, etablera permanenta regionala under-

rättelsecenter på åtta platser i landet och säkerställa en bred myndighetsrepresentation i Operativa rådet. En delredovisning av hur arbetet fortskrider ska lämnas senast den 15 januari 2009. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 juni 2009.

Vidare kan med anledning av motion Ju334 (s) om stationering av en polishelikopter i Skåne noteras att regeringen den 28 juni 2007 tillsatte en särskild utredare med uppgift att se över den offentliga sektorns användning av helikopterresurser (dir. 2007:108). Syftet med utredningen är att undersöka hur denna användning kan bli mer effektiv. Avsikten är att genom ett ökat samutnyttjande och samlokalisering uppnå effektiviserings- och rationaliseringseffekter. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 15 december 2008. Dessutom kan nämnas att Rikspolisstyrelsen nyligen har utrett frågan om polisverksamhet med flyg. I slutrapporten, som blev klar den 25 juni 2008, föreslog den särskilda utredaren bl.a. att en polishelikopter snarast bör återbaseras till Malmöområdet. Rapporten har varit ute på remiss. Rikspolisstyrelsen, som vill vänta med sitt ställningstagande till dess den av regeringen tillsatta Helikopterutredningen lagt sitt betänkande, avser att under våren 2009 behandla frågan om behovet av en polishelikopter i Skåne.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser nu liksom förra året, då utskottet behandlade liknande motionsyrkanden om fördelningen av polisens resurser, att polisverksamheten i alla delar av landet måste bedrivas så att rättstryggheten upprätthålls. Polisen ska, som också motionärerna framhåller, verka i vardagen där människor lever och bor och samtidigt bekämpa den allra grövsta kriminaliteten. Polisen spelar en stor och viktig roll som trygghetsbärare i samhället. Tryggheten ska gälla alla medborgare, oavsett var i landet man bor. Polisen ska finnas nära människorna och verka på de tider då de mest behövs, men samtidigt också arbeta med förebyggande kontakter. Värdet av att det finns lokala poliser som samverkar dagligen med det övriga lokalsamhället kan inte överskattas. I glesbygden, där det är långa avstånd och färre poliser, är denna samverkan svår att uppnå. Det förekommer också att människor där får vänta alltför länge på hjälp från polisen.

Genom det mål om 20 000 poliser till år 2010 som regeringen satt upp och genom den anslagsökning som föreslagits och skett för polisorganisationen ges enligt utskottet goda förutsättningar för att polisorganisationen bättre ska kunna fullgöra den centrala uppgiften att minska antalet brott och därigenom minska antalet brottsoffer samt öka brottsuppleringen. Utskottet har förhoppningen att även det arbete som pågår med att se över effektiviteten i hela rättsväsendet ska bidra till detta.

När det gäller motionsyrkandena om resursfördelning till en viss polismyndighet eller till visst ändamål inom polisen anser utskottet att yrkandena rör frågor som det bör vara en angelägenhet för Rikspolisstyrelsen att besluta om.

Med hänsyn till det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna Fi270, Ju319, Ju336, Ju360, Ju372, Ju379, Ju428, Ju433 och Ju455 i nu behandlade delar.

Beträffande motion Ju334 om behovet av en polishelikopter i Skåne anser utskottet att det utredningsarbete som pågår inte bör föregripas. Utskottet föreslår att riksdagen avslår även denna motion.

Polisförsörjningen

Bakgrund

Polisutbildning bedrivs i dag på tre ställen i Sverige, nämligen vid Polishögskolan i Sörentorp strax norr om Stockholm och som uppdragsutbildning vid universiteten i Umeå och Växjö.

Utredningen om den framtida polisutbildningen lämnade i april 2008 slutbetänkandet Framtidens polisutbildning (SOU 2008:39). Utredningen konstaterar att de krav som kommer att ställas på framtidens poliser och de brister som finns i den nuvarande utbildningen medför att polisutbildningen bör reformeras och anser att dagens grundutbildning till polis bör ersättas med en högskoleutbildning. Utbildningen skulle enligt utredningen "förmodligen komma att bedrivas på flera orter i landet". Härigenom borde enligt utredningen rekryteringen till glesbygden komma att underlättas. Det är enligt utredningen en fördel att studenterna på polisutbildningen studerar i en miljö som främjar kontakterna med studerande vid andra utbildningar, i stället för i en isolerad miljö med enbart polisstuderande som vid Polishögskolan i Sörentorp. Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Av budgetpropositionen framgår att, som en följd av regeringens mål att det ska finnas 20 000 poliser år 2010, har antalet studenter som antas till polisutbildningen tillfälligt ökat från 500 till ca 800 per termin. Enligt inhämtad uppgift från Justitiedepartementet har den ökning som behövts genomförts. Detta har skett under tre terminer, nämligen höstterminen 2007 samt höst- och vårterminen 2008.

Motionerna

I ett stort antal motioner framhålls behovet av en polisutbildning på ytterligare en ort och framförs önskemål om var i landet den bör förläggas. Här rör det sig om Dalarna i motionerna Ju204 (m) och Ju245 (s), Gävleborg i motion Ju205 (fp), Västsverige i motion Ju457 (s), Skåne i motion Ju459 (s), Borås i motionerna Ju214 (m) och Ju454 (kd), Karlstad i motion Ju248 (s), Malmö i motion Ju369 (m) och Skövde i motionerna Ju429 (m, c, fp, kd) och Ju452 (m).

I motion Ju459 (s) framhålls också vikten av ett utvecklat samarbete med polisutbildningen i Danmark.

Utskottets ställningstagande

Som ovan redovisats har den i motionerna behandlade frågan om den framtida polisutbildningen utretts.

I sitt slutbetänkande i april 2008 ansåg utredningen att dagens grundutbildning bör ersättas med en högskoleutbildning och förmodade att en sådan högskoleutbildning för poliser skulle komma att bedrivas på flera orter i landet.

Frågan om vilka högskolor som skulle kunna anförtros en eventuell högskoleutbildning av polisen ankommer det på Högskoleverket att besluta om.

Utskottet anser att regeringens ställningstagande till utredningens förslag inte bör föregripas. Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionerna Ju204, Ju205, Ju214, Ju245, Ju248, Ju369, Ju429, Ju452, Ju454, Ju457 och Ju459 i nu behandlade delar.

Åklagarväsendet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsyrkanden som rör frågor om Ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet.

Jämför reservation 13 (s, v, mp).

Ekobrottsmyndigheten

Propositionen

Regeringen anför i propositionen att den ekonomiska brottsligheten är utbredd och utgör ett stort hot mot såväl enskilda människor som samhälle och näringsliv. Det är därför viktigt att på bred front vidta åtgärder för att förebygga sådan brottslighet. Enligt regeringen är det angeläget att Ekobrottsmyndigheten fortsätter att utveckla sitt brottsförebyggande arbete med tydligt fokus på samverkan med andra myndigheter och organisationer.

Motionerna

I motion Ju280 (m) framhålls behovet av en enhetlig organisation vid bekämpning av ekonomisk brottslighet.

I motion Ju276 (s) anförts att Ekobrottsmyndighetens möjligheter att bekämpa brottslighet inom byggsektorn bör öka.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens uppfattning om vikten av att på bred front vidta åtgärder för att förebygga och bekämpa ekonomisk brottslighet. Det är som regeringen anför angeläget att Ekobrottsmyndigheten fortsätter att utveckla sitt brottsförebyggande arbete. Även utskottet vill betona samver-

kan med andra myndigheter och organisationer. Utskottet finner inte anledning för riksdagen att göra något tillkännagivande i frågan. Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionerna Ju276 och Ju280.

Sveriges Domstolar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om handläggningstider i miljödomstol och om Domstolsverkets ställning. Vidare avslår riksdagen ett antal motioner om tingsrätts- och länsrättsorganisationen.

Jämför reservation 14 (s) och särskilt yttrande 5 (s, v, mp).

Handläggningstider i miljödomstol

Propositionen

Regeringen anför att en fråga av central betydelse för förtroendet för domstolarna är att mål och ärenden avgörs inom rimlig tid. Allt fler enskilda visar på olika sätt sitt missnöje över domstolarnas handläggningstider, bl.a. genom att föra talan vid Europadomstolen. Det saknas i dag ett effektivt sätt för enskilda parter att påskynda handläggningen i domstol. En av regeringen tillsatt utredning föreslår att enskilda parter i domstol ska få möjlighet att klaga på långsam handläggning till domstolschefen och att detta i vissa fall ska kunna leda till att målet får en s.k. förtursförklaring (SOU 2008:16). Utredningen konstaterar också att domstolschefen har en långtgående skyldighet att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att mål och ärenden handläggs inom rimlig tid. Enligt utredningen ska en enskild part skriftligen kunna ansöka om förtursförklaring för alla typer av mål och ärenden som handläggs i domstol. Utredningsbetänkandet har remitterats och bereds inom Justitiedepartementet.

Det pågår för närvarande en översyn av verksamheten vid miljö- och fastighetsdomstolarna. Riksdagen har beslutat att plan- och byggärendena i framtiden ska prövas i miljödomstolarna. Regeringen har tillsatt en utredning som ska överväga hur detta närmare ska genomföras (dir. 2007:94). Utredningen ska vidare föreslå förändringar i instans- och processordningen för miljömålen samt överväga hur miljödomstolarnas verksamhet kan samordnas med fastighetsdomstolarnas. Avsikten är att skapa en långsiktigt hållbar organisationslösning för dessa domstolar samt bygga upp och bibehålla en hög kompetens i verksamheten. Uppdraget ska slutredovisas den 31 december 2008.

Motionen

I motion Ju359 (kd) anförts att åtgärder bör vidtas för att minska handläggningstiderna i miljödomstolarna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet behandlade ett liknande yrkande i bet. 2007/08:JuU1 s. 70 f. Utskottet anförde att den utredning som pågår på området inte borde föregripas av ett riksdagsuttalande.

Utskottet följer utvecklingen när det gäller handläggningstiderna i miljödomstolarna. Utskottet konstaterar att frågan om s.k. förtursförklaring behandlas i betänkande SOU 2008:16 som för närvarande bereds i Regeringskansliet. Vidare pågår en översyn av verksamheten vid miljö- och fastighetsdomstolarna. Det pågående utredningsarbetet bör inte föregripas. Utskottet avstyrker motion Ju359.

Domstolsverkets ställning

Motionen

I motion Ju364 (kd) behandlas Domstolsverkets framtida roll.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har behandlat motionsyrkanden om Domstolsverkets ställning vid ett flertal tidigare tillfällen, senast vid behandlingen av budgetpropositionen för år 2008 (bet. 2007/08:JuU1 s. 68 f.). För en utförlig redogörelse för den självständighetsprincip som råder för domstolarna, de överväganden som gjordes inför inrättandet av Domstolsverket år 1975 samt för innehållet i Domstolsverkets instruktion hänvisas till budgetbetänkandet för år 2003 (bet. 2002/03:JuU1 s. 68 f.).

Utskottet anförde i betänkande 2007/08:JuU1 att utskottet ansåg att Domstolsverkets verksamhet inte i något hänseende får inkräkta på domstolarnas självständighet i deras rättstillämpande och dömande verksamhet. Domstolsverkets uppgift är i stället att tillhandahålla kvalificerad service åt domstolarna i administrativa frågor samt kompetensförsörjning. Visserligen bör Domstolsverket eftersträva att domstolsorganisationen är effektiv, men utskottet underströk att strävan efter effektivitet inte får gå ut över rättssäkerheten.

Utskottets uppfattning kvarstår. Motion Ju364 avstyrks.

Domstolsorganisationen

Propositionen

Regeringen anför i propositionen att utgångspunkten för arbetet med att vidareutveckla domstolsorganisationen är att tillgodose medborgarnas krav på hög kvalitet i dömandet, bl.a. genom en snabb och effektiv handläggning samt hög tillgänglighet, servicenivå och säkerhet. Det förutsätter att domstolarna har en funktionell geografisk spridning i förhållande till allmänheten, näringslivet och rättsväsendets övriga myndigheter samtidigt som organisationen skapar förutsättningar för specialisering, kompetensut-

veckling och en väl fungerande beredningsorganisation. Det är angeläget att säkerställa att domstolarna även i framtiden kan rekrytera domare som tillhör de allra skickligaste och mest lämpade juristerna i landet. För att kvaliteten i den dömande verksamheten ska säkerställas måste domstolsorganisationen vara dimensionerad, organiserad och utformad så att mål och ärenden kan handläggas med hög kvalitet och vara effektiv.

Regeringen påpekar att den i skrivelsen En långsiktigt hållbar tingsrättsorganisation (skr. 2007/08:117) redogjort för hur tingsrättsorganisationen bör utvecklas vidare.

Regeringen anför vidare att det även finns behov av förändringar av länsrättsorganisationen. Domstolsverket har, i samråd med berörda domstolschefer, gjort en översyn av länsrättsorganisationen och därvid bl.a. konstaterat att den nuvarande organisationen generellt inte kan säkerställa de framtida kraven på en ändamålsenlig organisation och effektivt använda resurser. Mot denna bakgrund har Domstolsverket haft regeringens uppdrag att utreda länsrättsorganisationen och lämna förslag till en ny organisation. Domstolsverket har föreslagit en organisation med tio förvaltningsdomstolar i första instans (dnr Ju2008/3888/DOM). Utredningen har remitterats och förslagen bereds inom Justitiedepartementet.

Motionerna

Tingsrättsorganisationen

Enligt motion Ju207 (fp) bör ett tingsställe i Bollnäs inrättas. I motion Ju292 (s) anføres att Karlshamns tingsrätt bör kvarstå som en egen domstol. I motion Ju294 (s) anføres att Katrineholms tingsrätt bör kvarstå som en egen domstol. I motion Ju339 (s) anføres att Landskrona på grund av speciella omständigheter ska vara kansliort åt Lunds tingsrätt och ha dömande verksamhet. Enligt motion Ju351 (fp) bör ett rättscentrum inrättas i Örebro.

Länsrättsorganisationen

I motion Ju238 (s) anføres att Länsrätten i Falun bör behållas. Enligt motion Ju241 (s) bör Länsrätten för Övre Norrland placeras i Luleå. I motion Ju255 (s) begärs ett tillkännagivande om Länsrätten i Gotlands län. Enligt motionären är Länsrätten på Gotland trots sin litenhet en väl fungerande domstol, lokalt förankrad och lättillgänglig för gotlänningarna. I motion Ju320 (c) anføres att det är olämpligt att dela Dalarnas län mellan länsrätterna i Sundsvall och Uppsala. Enligt motion Ju337 (s) bör Länsrätten i Mariestad kvarstå. Enligt motion Ju365 (kd) bör slutsatserna i Ansvarskommitténs betänkande beaktas inför beslutet om en ny förvaltningsrättsorganisation. Motionären anför vidare att Trollhättan även fortsättningsvis bör tillhöra den förvaltningsdomstol som planeras i Västra Götalandsregionen. Slutligen anføres i motionen att Vänersborg ska kvarstå som lokaliser-

ingsort för en förvaltningsdomstol i Västra Götalandsregionen. Även i motion Ju446 (kd) anføres att omstruktureringen av landets länsrätter bör ske i samstämmighet med en ny planerad regionindelning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet behandlade våren 2008 regeringens skrivelse 2007/08:117 En långsiktigt hållbar *tingsrättsorganisation* (bet. 2007/08:JuU19) och anförde då att de förändringar som regeringen aviserade i skrivelsen skapade en långsiktigt hållbar tingsrättsorganisation med förutsättningar för en hög kvalitet i verksamheten. Utskottet underströk också att det nu skapades förutsättningar för att tillgodose det eftersatta investeringsbehovet i lokaler. Vidare anförde utskottet att tingsrättsorganisationen nu skulle få arbetsro och möjlighet att fokusera på kvaliteten i den dömande verksamheten eftersom regeringen genom skrivelsen tagit ställning till samtliga återstående förslag till förändringar av organisationen. Utskottet har ingen annan uppfattning i dag och föreslår att riksdagen avslår motionerna Ju207, Ju292, Ju294 och Ju351 om förändringar i tingsrättsorganisationen.

Beträffande motionsyrkandet om att det tydligt måste uttryckas att Lunds tingsrätt även fortsättningsvis ska ha kansli i Landskrona vill utskottet framhålla att det i förordningen (1982:996) om rikets indelning i domsagor anges att Lunds tingsrätt ska ha kansli i Landskrona. Vilken bemanning som ska finnas på kansliet ankommer det på Lunds tingsrätt att besluta om. Utskottet föreslår att riksdagen avslår motion Ju339.

Som ovan redovisats har Domstolsverket på regeringens uppdrag utrett *länsrättsorganisationen* och lämnat förslag till en ny organisation. Förslaget bereds för närvarande inom Justitiedepartementet. Utskottet anser att regeringens ställningstagande inte bör föregripas. Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionerna Ju238, Ju241, Ju255, Ju320, Ju337, Ju365 och Ju446.

Kompetens och bemötande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett stort antal motionsyrkanden om olika kompetenshöjande insatser inom rättsväsendets myndigheter samt om bemötande och information från rättsväsendets företrädare.

Jämför reservationerna 15 (s, v, mp), 16 (s, v, mp), 17 (s, v, mp), 18 (v, mp), 19 (s, v, mp), 20 (s, v, mp), 21 (s, v, mp), 22 (s, v, mp) och 23 (v, mp).

Propositionen m.m.

Regeringen anför i propositionen att rättsväsendets verksamheter ska utgå från människors behov. Personer som kommer i kontakt med rättsväsendets myndigheter ska bemötas med respekt och professionalism. Det ställer höga krav på säkerhet, kompetens, snabb och effektiv handläggning med god kvalitet liksom på myndigheternas tillgänglighet och servicenivå. Regeringen betonar att brottsoffer och vittnen ska få relevant information om rättsväsendets handläggning av deras ärenden. De ska även få vägledning om var de kan få hjälp med att bearbeta konsekvenserna av den händelse som de varit utsatta för.

Enskilda poliser måste ha en god kompetens och en god förmåga att bemöta människor med olika bakgrund och i olika situationer. Regeringen tillsatte därför en utredning som fick i uppdrag att lämna förslag till hur den nuvarande polisutbildningen bör reformeras. Utredningen om den framtida polisutbildningen har redovisat sitt slutbetänkande Framtidens polisutbildning (SOU 2008:39). Betänkandet bereds för närvarande inom Justitiedepartementet.

Frågor om hur parter och andra blir bemötta i domstolarna, utformningen av domar och beslut samt informationen från domstolarna till medierna, dvs. det sätt på vilket domstolarna kommunicerar med medborgarna, har särskilt stor betydelse för allmänhetens förtroende för domstolarna. Regeringen har tillsatt en utredning som ska kartlägga hur kommunikationen mellan domstolarna och medborgarna fungerar (dir. 2007:93). Mot bakgrund av kartläggningen ska utredningen överväga hur domstolarnas kommunikation med medborgarna kan utvecklas vidare. Kartläggning och överväganden ska redovisas på ett sådant sätt att de kan ligga till grund för domstolarnas fortsatta arbete med dessa frågor. Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2008.

Regeringen anför vidare att rättsprocessen av många brottsoffer upplevs som påfrestande. Rättsväsendets myndigheter måste därför informera brottsoffer om hur rättsprocessen går till och vad som sker i det enskilda ärendet. Brottsoffer ska även kunna få information om var det finns olika stöd- och hjälpinsatser. Regeringen pekar på den brottsofferportal som Brottsoffermyndigheten skapat. I de fall som en anmälan om brott inte leder till åtal måste brottsoffret vidare ges tydlig och förstälig information om detta.

Inom rättsväsendets myndigheter har under de senaste åren vidtagits ett flertal åtgärder för att bl.a. höja kompetensen inom olika områden samt förbättra bemötandet av brottsoffer och andra som kommer i kontakt med myndigheterna. Således har regeringen gett Brottsoffermyndigheten i uppdrag att i samråd med Rikspolisstyrelsen, Domstolsverket och Åklagarmyndigheten utforma och genomföra ett utbildningsprogram riktat till personal inom Polisen, Åklagarmyndigheten och domstolarna (Ju2007/4690/KRIM). Syftet med programmet är att öka kunskapen om sexualbrottsoffer och förbättra bemötandet av dessa brottsoffer i samband med polisanmälan, förun-

dersökning och rättegång. När det gäller barn som har utsatts för sexualbrott ska programmet särskilt fokusera på att öka kunskapen om barns särskilda utsatthet och behov vid dessa brott. En delredovisning gjordes till regeringen i december 2007. Uppdraget skall vara redovisat och slutfört senast den 1 oktober 2009.

Av regleringsbrevet för Sveriges Domstolar för år 2008 framgår att regeringen gett Domstolsverket i uppdrag att genom insatser i form av utbildning ytterligare stärka kompetensen bland domare och andra anställda vid domstolarna när det gäller frågor om mäns våld mot kvinnor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, samt våld i samkönade relationer. Åtgärderna ska leda till ett bättre bemötande av brottsoffer och därigenom bidra till att stärka allmänhetens förtroende för domstolarna. Uppdraget ska genomföras under åren 2008 och 2009.

Av samma regleringsbrev framgår att Domstolsverket ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att öka skyddet och säkerheten för de anställda, parter och andra personer som deltar i en rättegång samt övriga som besöker domstolarna. Av redovisningen ska särskilt framgå åtgärder som syftar till att vittnen och målsäganden inte konfronteras med den tilltalade i domstolens lokaler i avvaktan på och under en förhandling. Det framgår vidare av det nämnda regleringsbrevet att Domstolsverket ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att säkerställa erforderlig kunskap om barns utveckling, behov och rättigheter hos personal som i sitt arbete har att göra med mål och ärenden där barn är berörda samt hur utbildningsinsatser i frågor som rör barn kvalitetssäkras och hur kompetensen bibehålls över tid.

Av Sveriges Domstolars årsredovisning för 2007 framgår att det i kursserien för nyutnämnda domare finns ett avsnitt om etik och bemötande. Från Domstolsverket har vidare inhämtats att efter årsskiftet 2008/09 inleds undervisningen vid Sveriges Domstolars akademi för utbildning av nyutnämnda ordinarie domare (Domstolsakademien). Bemötandefrågor kommer att ingå i utbildningarna.

I regleringsbrevet för år 2007 gavs Åklagarmyndigheten i uppdrag att tillsammans med Rikspolisstyrelsen vidta åtgärder som säkerställer att hatbrottsmotiv identifieras och utreds så tidigt som möjligt vid utredningar om brott där det kan finnas ett sådant motiv. Uppdraget har redovisats i en gemensam rapport den 22 januari 2008 (PoA426-545/07 och ÅM-A-2008/0053). I rapporten beskrivs bl.a. hur utbildning av åklagare och poliser sker. I grundutbildningen för åklagare ingår ett avsnitt om hatbrott och mänskliga rättigheter för att dels öka kursdeltagarnas kunskaper om mänskliga rättigheter och rasistiska, främlingsfientliga samt homofobiska brott, dels ge dem en ökad förståelse för de svårigheter som är förenade med denna brottslighet, allt i syfte att öka lagföringen vad gäller rasistiska brott.

Rikspolisstyrelsen har i december 2007 tagit fram en nationell handlingsplan för mångfald och likabehandling inom Polisen. Av planen framgår bl.a. att det i all lokal kompetensutveckling ska säkerställas att mångfalds-

och likabehandlingsperspektivet integreras och kvalitetssäkras i såväl kursplaner som utvärderingar. Av Rikspolisstyrelsens regleringsbrev för 2008 framgår att styrelsen ska redovisa antal och andel inom polisorganisationen som har genomgått utbildning i diskriminerings- och mångfaldsfrågor.

Regeringen har den 13 november 2008 fattat beslut om direktiv till en utredning som ska överväga förutsättningarna för att skapa ett särskilt system för frivillig betalning av skadestånd som dömts ut på grund av brott (dir. 2008:138). Enligt direktiven är en viktig utgångspunkt för uppdraget att rutinerna för betalning av skadestånd till målsägande ska förbättras. Utredaren ska vidare bedöma hur rättsväsendets informationsansvar bör utvecklas för att bli tydligt och väl fungerande. Utredaren ska lämna förslag på hur sådan information kan utformas och hur ansvaret för att information lämnas bör fördelas mellan rättsväsendets aktörer. Utredningsuppdraget ska redovisas senast den 14 januari 2010.

Motionerna

I ett stort antal motioner förespråkas olika åtgärder för att öka kompetensen inom rättsväsendets myndigheter och för att myndigheternas företrädare bättre ska kunna bemöta och lämna information till dem som i olika sammanhang kommer i kontakt med myndigheterna.

Sålunda framhålls i motion Ju257 (s) vikten av en samlad strategi för att öka kompetensen i rättsväsendet när det gäller sexualbrott mot barn. I motion Ju340 (s) anförs att det behövs en nationell samordning med direktiv om kompetensutveckling, samverkan och metodutveckling för en barnvänligare rättsprocess. Frågan om specialkompetens hos domare och nämndemän när mål om sexualbrott mot barn och mål om barnpornografi ska avgöras behandlas i motion Ju414 (kd). I motion So463 (v) anförs att krav bör ställas på att de domare som ska döma i mål om vårdnad, boende och umgänge ska ha förvärvat särskild barnkompetens.

I motion Ju434 (v) begärs obligatorisk utbildning och metodutveckling vad gäller sexualbrott i rättskedjan och yrkesutbildningar. I motion Ju303 (kd) påtalas vikten av att verka för breda och kontinuerliga utbildningsinsatser om våldsprcessen och om våldets karaktär inom de rättsvårdande myndigheterna. I motion Ju466 (kd) pekas på behovet av utbildningar för domare, åklagare och poliser avseende människohandel.

I motion Ju472 (mp) anförs att satsningar på utbildningar för åklagare om mäns våld mot kvinnor behöver ökas och genomföras med kontinuitet. I motion A395 (mp) begärs att utbildningssatsningarna för domare och nämndemän om bl.a. mäns våld mot kvinnor bör bli obligatoriska. I samma motion begärs ökade satsningar på utbildningar och kompetensutveckling inom åklagarväsendet och polisväsendet i fråga om mäns våld mot kvinnor. I motion Ju472 (mp) begärs vidare obligatoriska utbildningar av domare och nämndemän i frågor om mäns våld mot kvinnor, sexualbrott, hatbrott samt ett förbättrat jämställdhetsarbete i Sveriges Domstolar. Frågor om utbildning av nämndemän behandlas i ytterligare några motio-

ner, nämligen Ju228 (s), Ju279 (s), Ju356 (s) och Ju379 (s). I motion Ju216 (m) anförs att det behövs åtgärder som minskar risken för att nämndemän redan innan rättegången bestämmer sig för vem som är skyldig eller inte.

I motion A355 (v) anförs att regeringen bör ge rättsväsendets myndigheter i uppgift att öka kunskaperna om innebörden och användningen av straffskärpningsbestämmelserna i brottsbalken.

Frågan om vidareutbildning av poliser i beteendevetenskap och psykiatri behandlas i motion Ju209 (m). I motion Ju465 (fp) anförs att det krävs ökad kunskap hos polis och åklagare om dopningsbrott och kopplingen till våldsbrott. I motion Sf268 (mp) behandlas behovet av utbildning av poliser i deras arbete med flyktingar. I motion Ju330 (s) anförs att polisens kompetens och förmåga att förebygga, upptäcka och utreda hatbrott behöver öka samt anförs att det krävs vidareutbildning i ämnet.

I motionerna Ju322 (s), Ju444 (v), A355 (v) och U323 (fp) anförs att kompetensen inom bl.a. rättsväsendet om brott mot och situationen för homosexuella, bisexuella och transpersoner måste öka. I motion U323 (fp) anförs att polisens information till brottsoffer som utsätts för hatbrott på grund av sin sexuella läggning eller könsidentitet behöver förbättras.

Enligt motion Ju284 (v) bör regeringen i regleringsbrev till rättsväsendets myndigheter ange att informationen på andra språk än svenska ska förbättras. Vidare anförs att regeringen bör ge Domstolsverket i uppdrag att ta fram lättillgänglig information om skadeståndprocessen.

Behovet av kunskap om sambanden mellan kriminalitet och neuropsykiatriska funktionshinder framhålls i motion 2007/08:Ju374 (kd). Ett liknande yrkande framförs i motion So544 (kd).

I motion Ju458 (s) framhålls behovet av samordnad utbildning för kriminalvårdare och skötare inom rättspsykiatri.

I motion Ju256 (s) anförs att separata väntrum i domstolarna bör införas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har flera gånger tidigare behandlat liknande motionsyrkanden om bl.a. åtgärder för att öka kompetensen inom rättsväsendets myndigheter, senast hösten 2007 (bet. 2007/08:JuU1 s. 98 f.). Utskottet konstaterade att det är viktigt att de anställda inom rättsväsendets olika myndigheter har hög kompetens, och utskottet såg det som självklart att de som kommer i kontakt med myndigheterna, t.ex. brottsoffer och vittnen, ska få ett korrekt och professionellt bemötande från myndighetsföreträdare. Utskottet pekade på att inom rättsväsendets olika myndigheter vidtas också kontinuerligt åtgärder för att dels öka kompetensen hos personalen inom de i motionerna berörda områdena, dels förbättra bemötandet av dem som kommer i kontakt med myndigheterna samt anförde att det är angeläget att detta arbete fortsätter. Utskottet betonade därvid särskilt vikten av att förbättra stödet till våldsutsatta kvinnor och barn. När det gällde frågan om utbildning för nämndemän framhöll utskottet att nämndemän deltar i domstol i

egenskap av lekmän. En mera omfattande utbildning av nämndemän, t.ex. i juridiska frågor, vore enligt utskottet knappast förenlig med lekmanarollen. Utskottet föreslog att riksdagen skulle avslå samtliga då aktuella motionsyrkanden.

Utskottet har inte ändrat sin tidigare inställning i frågan och konstaterar återigen att det är en självklarhet att de som kommer i kontakt med myndigheterna, t.ex. brottsoffer och vittnen, får ett korrekt och professionellt bemötande. Utskottet kan också konstatera att det inom rättsväsendets myndigheter genomförs ett flertal utbildningar som syftar till att ytterligare öka kompetensen hos personalen när det gäller en stor del av de frågor som motionärerna tar upp.

Som anförs i ett antal motioner är frågan om information till brottsoffer viktig. Utskottet ser därför mycket positivt på den brottsofferportal som Brottsoffermyndigheten skapat.

Utskottet delar uppfattningen i motion Ju256 att det är angeläget med separata väntrum i domstolarna. Utskottet välkomnar att regeringen begärt en redovisning från Domstolsverket av de åtgärder som vidtagits för att vittnen och målsägande inte konfronteras med den tilltalade i domstolens lokaler i avvaktan på och under en förhandling.

När det gäller utbildning av nämndemän vill utskottet återigen betona att nämndemän deltar i domstol i egenskap av lekmän. Utskottet vidhåller sin uppfattning att en mera omfattande utbildning av nämndemän, t.ex. i juridiska frågor, knappast är förenlig med lekmanarollen. Utskottet vill dock betona vikten av att den som blivit vald till nämndeman får en adekvat introduktion av den domstol som han eller hon har sitt uppdrag hos.

Sammanfattningsvis anser utskottet att riksdagen bör avslå samtliga i detta avsnitt behandlade motionsyrkanden.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Prioritering av arbetet mot våldtäktsbrott, punkt 2 (s, v, mp)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s), Mehmet Kaplan (mp) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ju225.

Ställningstagande

Antalet utomhusvåldtäkter har ökat under åren. Enligt Brottsförebyggande rådet (Brå) är den s.k. personuppleringen för samtliga våldtäkter 17 %. När det gäller våldtäkter utomhus är motsvarande siffra endast 8 %.

Enligt Brå finns inga säkra förklaringar till ökningen, men den låga uppleringen kan bero på att man sällan har en identifierad gärningsman. Vi anser att det är viktigt att det snabbt utreds vad ökningen beror på och varför personuppleringen är så låg.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

2. Prioritering av arbetet mot organiserad brottslighet, punkt 3 (s, v, mp)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s), Mehmet Kaplan (mp) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ju234.

Ställningstagande

Den organiserade brottsligheten måste bekämpas med alla medel. Vi kan i dag se hur den organiserade brottsligheten breder ut sig. Det märks inte minst i storstäder som Göteborg och Malmö där våldsbrotten blir allt mer synliga genom de olika gäng som bekämpar varandra. Trots utlovade krafttag från regeringens sida mot den organiserade brottsligheten finns det inga tecken som tyder på att brottsligheten minskar.

För att minska brottsligheten krävs det enligt vår uppfattning en rad olika åtgärder. Exempelvis måste statliga myndigheter samverka bättre med varandra men även samverka med kommuner och landsting. Polisens arbetsmetoder måste utvecklas och effektiviseras, och det är viktigt att intresseorganisationer och föreningar tillsammans med den breda allmänheten blir delaktiga i det brottsförebyggande arbetet.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

3. Prioritering av arbetet mot rån, punkt 4 (s, v, mp)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s), Mehmet Kaplan (mp) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Ju246 yrkan-dena 1 och 2 samt 2008/09:Ju354.

Ställningstagande

Ett ökande antal bank- och butiksrån utgör en mycket allvarlig och oroande utveckling som skapar otrygghet i samhället och utsätter enskilda för risker i vardagen. Rånen utgör ett allvarligt säkerhetsproblem för såväl anställda som kunder och allmänheten i övrigt.

För att minska antalet bankrån krävs det att ytterligare säkerhetsåtgärder vidtas på bankkontoren. Slutna kassasystem där kontanter placeras i värdeskåp med tidlås är ett alternativ för att möta det ökade antalet bankrån. För att minska antalet butiksrån krävs ökade förebyggande insatser av såväl butikerna som samhället i övrigt.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

4. Prioritering av arbetet mot narkotika, punkt 5 (s, v, mp)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s), Mehmet Kaplan (mp) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:So546 yrkande 2.

Ställningstagande

För att förhindra handel med narkotika på gatunivå och att öppna drogmarknader etableras krävs särskild kompetens. I takt med att polisväsendet byggdes ut under förra mandatperioden avsatte polismyndigheterna, bl.a. i Skåne, allt större resurser till bekämpning av narkotikabrottsligheten. De särskilda gatulangningsgrupperna visade sig vara mycket effektiva. Det är därför särskilt viktigt, när drogsituationen av allt att döma blir allvarligare under kommande år, att polismyndigheterna fortsätter att prioritera denna form av polisarbete.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

5. Prioritering av arbetet mot hatbrott, punkt 6 (s, v, mp)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s), Mehmet Kaplan (mp) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:A402 yrkande 41.

Ställningstagande

I 2008 års regleringsbrev tog regeringen bort hatbrott som ett särskilt prioriterat område för Rikspolisstyrelsen och Åklagarmyndigheten. Vi anser att detta är obegripligt med tanke på att det 2007 polisanmälades ca 3 500 hatbrott, en ökning med ca 500 brott sedan 2004. Hatbrotten innebär en särskild otrygghet för alla i de utsatta grupperna och drabbar således indirekt många fler än de direkta brottsoffren. I 2009 års regleringsbrev bör hatbrott åter vara prioriterade.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

6. Prioritering av arbetet mot mäns våld mot kvinnor m.m., punkt 7 (s, v, mp)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s), Mehmet Kaplan (mp) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ju472 yrkande 2.

Ställningstagande

Vi anser att satsningar behöver göras på Åklagarmyndigheten för att myndigheten ska klara av vissa områden som bör prioriteras. Det är angeläget att arbetet mot mäns våld mot kvinnor stärks och utvecklas. Även frågor om utfärdande av besöksförbud och överträdelse av besöksförbud bör hanteras snabbare och effektivare. Åklagarmyndigheten måste också bli bättre på att utreda miljöbrott. Vidare måste sexualbrotten bekämpas. Den förbättrade sexualbrottslagstiftningen måste få genomslag inom rättstillämpningen och få avsedd effekt. Likaså måste myndigheten utveckla sitt internationella arbete mot sexbrott.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

7. Prioritering av arbetet mot alkoholrelaterad brottslighet, punkt 8 (mp)

av Mehmet Kaplan (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:So470 yrkandena 4 och 5.

Ställningstagande

För att en strategi om att minska det totala intaget av alkohol i Sverige ska lyckas krävs tydliga prioriteringar. Inledningsvis vill jag framhålla vikten av att alkoholkontroller i trafiken måste öka. Det förhåller sig vidare så att de flesta som drabbas av alkoholrelaterade brott är nära anhöriga. Alkohol är dock en drivkraft även vid grövre brottslighet. Det är stora pengar i omlopp i illegal alkoholhandel, och många som begår grövre brott gör det under påverkan av alkohol och andra droger. Det finns även en tydlig koppling mellan alkohol och trafikbrott. Dessutom får tredje part och anhöriga ofta stora sociala och ekonomiska problem förutom de rent fysiska skador som kan förekomma. Det krävs därför ökad aktivitet när det gäller bekämpande av brottslighet där alkohol är involverad.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

8. Närpolis i miljonprogramsområdena, punkt 10 (s)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Kerstin Haglö (s) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Fi270 yrkande 22.

Ställningstagande

Vi anser att det bör göras en omfattande satsning på att rusta upp miljonprogramsområdena. Det handlar både om den fysiska miljön och om att förbättra samhällsklimatet bl.a. genom att öka tryggheten. En viktig satsning skulle vara att öka antalet närpolis. För 2011 vill vi avsätta 100 miljoner kronor till närpolis i miljonprogrammets områden.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

9. Poliser i glesbygd, punkt 11 (s, v)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Ju360 och 2008/09:Ju433 yrkande 1 och bifaller delvis motionerna 2008/09:Ju319, 2008/09:Ju336, 2008/09:Ju372 och 2008/09:Ju428.

Ställningstagande

Polisverksamheten måste i alla delar av landet bedrivas så att rättstryggheten upprätthålls. Tryggheten ska gälla alla medborgare, oavsett var i landet man bor. I dag är det inte så. Långa avstånd och för få poliser gör att människor i glesbygd får vänta alltför länge på hjälp från polisen, om den alls kommer. Vi anser att det bör vidtas särskilda åtgärder och insatser för att rekrytera och säkerställa tillgången till poliser i glesbygden.

En utredning bör tillsättas för att ta fram en modell som kan trygga en god nyrekrytering av poliser till landsbygden. I denna utredning ska kunskaper från organisationer som har god inblick i landsbygdens problematik tas till vara.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

10. Polisens arbete mot grov organiserad brottslighet, punkt 12 (s)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Kerstin Haglö (s) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ju379 yrkande 28.

Ställningstagande

Den grova organiserade brottsligheten är ett hot mot rättssäkerheten. Utpressning, hot, narkotikahandel, människosmuggling, vapenhandel, penningtvätt, rån och annan kriminalitet omsätter stora belopp och genererar pengar åt dem som håller på med det. Den grova organiserade brottsligheten griper också in i viktiga samhällsfunktioner och påverkar vanliga människors liv.

Dagens polisorganisation är inte anpassad till de behov som finns. För att kunna kraftsamla kring uppgiften att bekämpa den grova organiserade brottsligheten måste flera myndigheter och aktörer samarbeta. Den absolut viktigaste aktören är emellertid polisen. Polisen måste ha en organisation

som kan samla den kompetens som krävs för att bli tillräckligt effektiv i kampen mot denna brottslighet. I dag har endast ett fåtal länspolismyndigheter sådan kompetens.

I stället för att sprida resurserna på åtta polismyndigheter och Rikskriminalpolisen vill vi att resurserna samlas i en särskild enhet (ett svenskt FBI) som ska verka under Rikskriminalpolisen. Den nya enheten ska ha spetskompetens i kampen mot den grova organiserade brottsligheten och omfatta 200–300 poliser.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

11. Bekämpning av penningtvätt, punkt 13 (s)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Kerstin Haglö (s) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ju379 yrkande 31.

Ställningstagande

Det finns kriminella organisationer som specialiserar sig på att tillhandahålla särskilda servicefunktioner för andra kriminella. Penningtvätt är en vanlig sådan servicefunktion som är viktig för den organiserade brottsligheten. Svarta pengar måste bli vita för att brottsligheten ska lyckas. Det är därför angeläget att regeringen prioriterar åtgärder som kan stävja denna brottslighet. Finanspolisens resurser måste också förstärkas för att polisen ska kunna hantera de anmälningar den får i dag och klara av den kommande hanteringen med anledning av det tredje penningtvättsdirektivet.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

12. Hedersrelaterat våld, punkt 14 (s, v)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ju379 yrkande 49.

Ställningstagande

Ett särskilt problem på brottslighetens område utgör det s.k. hedersrelaterade våldet. Våldet och hoten drabbar oftast kvinnor, men även män är utsatta. Det har gjorts en del insatser för att motverka hedersrelaterat våld, men det finns mycket kvar att göra. Ökad kunskap om detta våld är nödvändig hos alla de myndigheter som arbetar med frågan. Polisen är en viktig myndighet i sammanhanget. Vi menar att polisen måste utveckla och samordna sitt arbete mot hedersrelaterat våld. Tidigare har det funnits en särskild resurs på Rikskriminalpolisen för detta ändamål. Vi anser att denna resurs bör införas igen.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

13. Ekobrottsmyndigheten, punkt 17 (s, v, mp)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s), Mehmet Kaplan (mp) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ju276 och avslår motion 2008/09:Ju280.

Ställningstagande

Den ekonomiska brottsligheten inom byggsektorn oroar. Allt fler utländska företag med egen arbetskraft finns på olika byggarbetsplatser i vårt land. Det finns en facklig oro för att dessa företag inte följer lagar och avtal och dessutom betalar mycket låga löner till sin arbetskraft. Enligt de fackliga organisationernas egna uppgifter är det också vanligt att man tar hit arbetskraft som arbetar svart. Livssituationen för dessa utländska byggnadsarbetare är ofta dålig. Det är viktigt att regeringen snabbt agerar mot denna relativt nya företeelse. Regeringen bör därför ta initiativ för att öka Ekobrottsmyndighetens möjligheter att bekämpa brottslighet inom byggsektorn.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

14. Tingsrättsorganisationen, punkt 20 (s)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Kerstin Haglö (s) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Ju292, 2008/09:Ju294 och 2008/09:Ju339, bifaller delvis motion 2008/09:Ju207 och avslår motion 2008/09:Ju351.

Ställningstagande

Sedan några år tillbaka pågår en omfattande reformering av domstolsväsendet. Syftet med åtgärderna är att säkerställa att mål och ärenden avgörs på ett rättssäkert och effektivt sätt.

Riksdagen behandlade våren 2008 en skrivelse från regeringen (skr. 2007/08:117). I skrivelsen ansåg regeringen att tingsrättsorganisationen borde ändras. Bland annat skulle det ske genom att tingsrätterna i Katrineholm och Nyköping skulle bilda en tingsrätt med säte i Nyköping. Vi anser nu liksom då att de vinster som man eventuellt skulle uppnå med en sammanslagning inte överväger de negativa effekterna. Tingsrätten i Katrineholm bör därför få vara kvar, och beslutet att lägga ned Katrineholms tingsrätt bör rivas upp.

I den nämnda skrivelsen påpekade regeringen också att Lunds tingsrätt även fortsättningsvis bör ha ett kansli i Landskrona. Vi kan konstatera att den dömande verksamheten i Landskrona trots detta i stort sett har upphört. Vi delar regeringens bedömning i våras att Lunds tingsrätt även fortsättningsvis ska ha ett kansli i Landskrona. Skälen för detta bör nu uttryckas tydligare och med större kraft än vad regeringen tidigare har gjort.

Slutligen vill vi framhålla att tingsrätten i Karlshamn är en väl fungerande och effektiv domstol som står sig mycket väl i jämförelse med andra tingsrätter och därför bör få vara kvar som en egen domstol.

Det får ankomma på regeringen att vidta erforderliga åtgärder för att tillgodose vad vi nu anfört.

15. En barnvänligare rättsprocess m.m., punkt 22 (s, v, mp)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s), Mehmet Kaplan (mp) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Ju257 och 2008/09:Ju340 yrkande 1 och bifaller delvis motion 2008/09:Ju414.

Ställningstagande

Barnombudsmannen (BO) har i en rapport till regeringen pekat på behovet av ökad barnkompetens inom rättsväsendet. Även om utvecklingen under senare år gått åt rätt håll krävs fortfarande insatser för att rättstryggheten för barnen ska kunna garanteras. Det pågår visserligen ett utvecklingsarbete inom Åklagarmyndigheten och polisen för att öka barnkompetensen, men detta är inte tillräckligt. Även när det gäller domare och nämndemän behöver kompetensen snabbt förbättras.

Sammanfattningsvis anser vi att det krävs en nationell samordning med direktiv om kompetensutveckling, samverkan och metodutveckling för en barnvänligare rättsprocess i hela landet. Alla barn ska erbjudas samma professionella bemötande oavsett var i Sverige de bor.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

16. Barnkompetens hos domare i familjemål, punkt 23 (s, v, mp)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s), Mehmet Kaplan (mp) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:So463 yrkande 2.

Ställningstagande

Enligt min uppfattning krävs att de domare som ska döma i familjerättsliga mål har särskild barnkompetens. För närvarande är det upp till varje domstol att överväga frågan om specialisering av domare i syfte att för-

bättra kompetensen i frågor som rör vårdnad, boende och umgänge. Domstolsverket arbetar förvisso kontinuerligt med att utbilda domare i frågor som rör barn, men jag menar att utvecklingen på området går för långsamt. Regeringen bör därför återkomma med förslag till lagändringar som innebär att de domare som ska döma i mål om vårdnad, boende och umgänge ska ha förvärvat särskild barnkompetens.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

17. Utbildning om sexualbrott, punkt 24 (s, v, mp)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s), Mehmet Kaplan (mp) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Ju434 yrkande 4 och 2008/09:Ju472 yrkande 4 i denna del.

Ställningstagande

Vi vill framhålla att alla aktörer inom rättsväsendet måste ha kunskap om maktstrukturerna kring sexualbrott och mäns våld mot kvinnor. Likaså krävs kunskap om hur utsatta kvinnor och barn ska bemötas. Att höja kompetensen hos samtliga myndigheter som kommer i kontakt med kvinnor och barn som utsatts för sexualbrott är mycket viktigt såväl för brottsoffrens trygghet som för väl genomförda förundersökningar och därmed möjligheterna till upprättelse.

Såväl polisen som Åklagarmyndigheten måste utveckla sin förhörsmetodik med utgångspunkt i kunskaper om omständigheterna kring sexualiserat våld. Polisen, åklagarna och domstolarna måste även utveckla bemötandet med utgångspunkt i kunskaper om sexualbrottsoffers särskilda behov. För att säkerställa ett bättre bemötande av offer för olika former av sexualbrott krävs intensifierade satsningar på utbildning och en kompetenshöjning om sexualiserat våld. Det är också hög tid för obligatorisk genusutbildning och utbildning i sexualiserat våld i polisutbildningen. Det krävs dessutom en obligatorisk vidareutbildning för polisen, Åklagarmyndigheten och domstolsväsendet vad gäller sexualbrott.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

18. Utbildning om mäns våld mot kvinnor, punkt 25 (v, mp)

av Lena Olsson (v) och Mehmet Kaplan (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Ju472 yrkandena 3 och 4 i denna del och 2008/09:A395 yrkandena 4–6.

Ställningstagande

Vi anser att satsningar på utbildningar för åklagare om mäns våld mot kvinnor behöver ökas och genomföras med kontinuitet. När det gäller domstolarna har Domstolsverket organiserat utbildningar om mäns våld mot kvinnor för domare och nämndemän. Det är dock inte alla domare som deltar. Vi anser att dessa utbildningar för domare och nämndemän bör bli genomgående obligatoriska för att nå samtliga verksamma inom domstolsväsendet. Vi anser vidare att det krävs obligatoriska utbildningar för domare och nämndemän om hatbrott. Såvitt gäller polisen anser vi att det krävs en vidareutveckling av de utbildningar och insatser som gjorts för att öka kunskapen och kompetensen om mäns våld mot kvinnor.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

19. Utbildning av nämndemän, punkt 26 (s, v, mp)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s), Mehmet Kaplan (mp) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Ju228, 2008/09:Ju279, 2008/09:Ju356 och 2008/09:Ju379 yrkande 75 och avslår motion 2008/09:Ju216.

Ställningstagande

På senare tid har det kommit kritik mot hur nämndemän agerat i samband med rättegångar. Förtroendet för våra nämndemän är beroende av att systemet fungerar på ett tillfredsställande sätt. En av förutsättningarna för att nämndemännen ska kunna fullgöra sitt arbete är att de får utbildning. I dag pågår utbildning av nämndemän vid varje enskild domstol. Vi menar

att det vore bra om utbildningen blir obligatorisk och likartad för hela landet. En nämndeman som inte har gått igenom utbildningen borde inte få döma.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

20. Utbildning om straffskärpningsbestämmelser, punkt 27 (s, v, mp)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s), Mehmet Kaplan (mp) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:A355 yrkande 8.

Ställningstagande

Enligt 29 kap. 2 § 7 brottsbalken är det en försvårande omständighet om motivet med ett brott varit att kränka en person, en folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer på grund av ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning eller annan liknande omständighet. En utredning från Brottsförebyggande rådet (Hatbrott – En uppföljning av rättsväsendets insatser, rapport 2002:9) visade att bestämmelsen om försvårande omständigheter sällan kommer till användning. Endast i vart sjunde undersökt rättsfall där paragrafen kunnat tillämpas hade så skett.

Regeringen bör ge rättsväsendets myndigheter i uppgift att öka kunskaperna om straffskärpningsparagrafens innebörd och användningsområde.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

21. Utbildning av polisen om hatbrott, punkt 28 (s, v, mp)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s), Mehmet Kaplan (mp) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Ju322 yrkande 1 och 2008/09:Ju330 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Rikspolisstyrelsen och Åklagarmyndigheten fick i 2007 års regleringsbrev i uppdrag att säkerställa att hatbrottsmotiv identifieras och utreds så tidigt som möjligt vid utredningar om brott där det kan finnas ett sådant motiv. Uppdraget har redovisats i samband med årsredovisningarna för 2007. Av redovisningen framgår bl.a. att Rikspolisstyrelsen och Åklagarmyndigheten under året har bedrivit ett aktivt arbete med att vidareutbilda personalen i arbetet med hatbrott. Enligt vad vi erfarit är efterfrågan på vidareutbildning i hatbrott så låg att man tvingas ställa in kurser.

Vi anser att Rikspolisstyrelsen i sitt regleringsbrev borde få i uppdrag att vidta åtgärder för att öka samtliga polisers kompetens och förmåga att förebygga, upptäcka och utreda hatbrott. Detta behövs för att säkerställa möjligheten till hatbrottsutbildning för de poliser som i dag saknar denna kompetens. Dessutom behöver vidareutbildning i ämnet finnas med som en prioriterad fråga.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

22. Ökade kunskaper om situationen för homo-, bi- och transsexuella, punkt 29 (s, v, mp)

av Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s), Mehmet Kaplan (mp) och Maryam Yazdanfar (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Ju444 yrkande 11 och 2008/09:A355 yrkande 9 och bifaller delvis motion 2008/09:U323 yrkandena 3 och 17.

Ställningstagande

För att samhället ska kunna hjälpa och stödja HBT-personer som utsätts för våld i nära relationer behövs mer forskning om samkönat partnervåld. Därför är det glädjande att regeringen i sin handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer avser att inrätta ett forskningsprogram som bl.a. kommer att omfatta våld i samkönade relationer (skr. 2007/08:39). Dock saknas åtgärder för hur t.ex. poliser som möter människor som utsatts för våld i

nära relationer ska få en ökad HBT-kompetens i praktiken. Regeringen bör därför göra kraftfulla satsningar så att alla yrkespersoner som möter människor som utsatts för samkönat partnervåld har relevant HBT-kompetens.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

23. Förbättrad information, punkt 30 (v, mp)

av Lena Olsson (v) och Mehmet Kaplan (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ju284 yrkandena 5 och 6.

Ställningstagande

För att ett brottsoffer ska känna sig respekterat är det viktigt att han eller hon förstår processen som äger rum. Ett av de mest akuta behoven är information på andra språk än svenska. Om rättsprocessen kan vara svår att förstå för personer som har svenska som modersmål är det lätt att föreställa sig vilka svårigheter som kan uppstå för dem som inte har det.

Att tillgodose alla de behov som finns av information på andra språk än svenska är självklart en stor uppgift. Processen måste dock påbörjas snarast, och det finns åtgärder som kan vidtas med relativt små medel. En sådan är att webbplatser görs tillgängliga på de vanligast förekommande språken. Regeringen bör i regleringsbrev till rättsväsendets myndigheter ange att informationen på andra språk än svenska ska förbättras.

Ett särskilt område där informationen till brottsoffer behöver förbättras är skadeståndsprocessen. Den tar ofta längre tid än brottsoffret tror, och processen är relativt komplicerad. Regeringen bör ge Domstolsverket i uppdrag att ta fram lättillgänglig information om skadeståndsprocessen.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

Särskilda yttranden

1. Anslag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, punkt 1 (s)

Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abrams-son (s), Christer Adelsbo (s), Kerstin Haglö (s) och Maryam Yazdanfar (s) anför:

I vår motion Fi270 En ansvarsfull ekonomisk politik för jobb och välfärd beskriver vi socialdemokrater hur det går att bygga ett bättre Sverige utan att öka orättvisorna och förstärka klyftorna i samhället. Vi har den senaste tiden sett hur finanskrisen slår hårt och djupt in i människors vardag. Varslen ökar för varje dag, och oron stiger inför vad framtiden har att bjuda. Då krävs en sammanhållen politik för en sammanhållen nation i stället för den politik regeringen nu bedriver. Ökade orättvisor har inte varit och är inte heller i framtiden svaret på människors problem.

Riksdagen har den 19 november 2008 i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom regeringens budgetförslag för 2009. Det innebär att riksdagen för detta år nu har låst såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena samt fattat beslut om de skatte- och avgiftsförändringar som ska träda i kraft nästa år. För budgetåret 2009 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 4 Rättsväsendet inte får överstiga 32 624 297 000 kr under riksdagens fortsatta behandling. Socialdemokraternas förslag på utgiftsområdet överstiger denna nivå och kan således formellt inte tas upp till behandling.

Riksdagsmajoriteten har i första steget av budgetprocessen gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskat. Vårt budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. Vi väljer därför att inte lägga fram något eget förslag inom den ram riksdagsmajoriteten fastställt utan vidhåller vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet borde ha utökats med 155 000 000 kr på det sätt som framgår av motion Fi270.

Om vårt förslag hade vunnit gehör hade vi gjort en fördelning av anslagen till utgiftsområde 4 Rättsväsendet i enlighet med vad som framgår av vår utgiftsområdesmotion Ju462.

Den socialdemokratiska regeringen ökade under förra mandatperioden anslagen till rättsväsendet med drygt 5 miljarder kronor, varav knappt 2,7 miljarder kronor gick till polisen. De borgerliga partierna gick in i valrörelsen med löften om kraftigt ökade resurser till rättsväsendet, bl.a. lovade Moderata samlingspartiet att satsa 3 miljarder kronor mer än Socialdemokraterna under 2007–2008. Regeringen har dock inte lyckats uppfylla de löftena.

Vi fortsätter nu vår satsning på rättsväsendet. När det gäller *polisen* noterar vi att regeringen väljer att sänka anslaget för 2009 med 120 miljoner kronor, jämfört med vad som sades i budgeten för ett år sedan. Detta gör man trots de löften som regeringen har gett om att satsa på polisen och på kampen mot den grova organiserade brottsligheten. Vi befinner oss nu i ett läge där flera länspolismyndigheter rapporterar om underskott och där civilanställda sägs upp. Enligt vår uppfattning är det nödvändigt att medel tillförs. Vi socialdemokrater anslår därför 100 miljoner kronor utöver regeringens förslag för 2009. Vi vill se en tydlig satsning på kampen mot den ekonomiska brottsligheten, och en del av vår resursförstärkning ska därför gå till finanspolisen. Vi vill dessutom öronmärka sammanlagt 60 miljoner kronor under en treårsperiod för att bekämpa barnpornografibrott och människohandel.

Åklagarmyndighetens verksamhet är underdimensionerad i förhållande till antalet ärenden som kommer in, vilket innebär en mycket ansträngd arbetssituation. Den ökande ärendebalansen är inte bra för rättssäkerheten, och det kan dessutom förutses att antalet ärenden kommer att öka. De medel som regeringen skjuter till är inte tillräckliga. Vi anslår därför 10 miljoner kronor utöver regeringens förslag för 2009.

Vi anser att regeringens tillskott till *Sveriges Domstolar* inte är tillräckligt. Antalet ärenden, inte minst brottmål, ökar vid domstolarna. Dessutom kräver nya reformer som nämndemannareformen och reformen om en modernare rättegång ökade resurser. Vi socialdemokrater ökar därför anslaget med 20 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslår.

Vad slutligen gäller *Kriminalvården* vill vi understryka att Kriminalvårdens mål är att de intagna ska ha ett bättre utgångsläge när de lämnar fängelse och frivård än när de kom in. För att detta ska vara möjligt krävs det välutbildad personal, effektiva handlingsprogram, utvecklade säkerhetssystem och ett välutvecklat samarbete med andra myndigheter för att förbereda frigivning. Anslagen till Kriminalvården ökade kraftigt under den socialdemokratiska regeringen, under förra mandatperioden med nästan 1,5 miljarder kronor. Enligt vår uppfattning är de medel som regeringen tillför inte tillräckliga. Vi vill särskilt framhålla att det krävs ökade resurser till behandlingsinsatser. Det behövs även bättre tillgång till psykiatrisk vård och stöd både i häkten och på anstalterna. Vi ökar därför anslaget med 25 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslår. I detta sammanhang vill vi påpeka att halvvägshus är ett ekonomiskt billigare alternativ än anstalt. Vi menar att regeringen måste anstränga sig för att förbättra utslussningen och öka antalet klienter i halvvägshus till minst 200 stycken. Det skulle ge Kriminalvården en besparing på ca 60 miljoner kronor per år. Det är resurser som kan användas till behandling och bättre utslussning.

2. Anslag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, punkt 1 (v)

Lena Olsson (v) anför:

En majoritet av riksdagens ledamöter, representerande Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna, beslutade den 19 november 2008 om ramar för statsbudgetens utgiftsområden samt en beräkning av statens inkomster. Ett tak för statens utgifter inklusive pensionssystemet vid sidan av statsbudgeten fastställdes för 2009, 2010 och 2011.

Vänsterpartiet menar att Sverige behöver en rejäl förändring av politiken för fler jobb, ökad rättvisa, förstärkt välfärd och kloka investeringar för framtiden. Vi presenterar i vår budgetmotion en helt annan inriktning för den ekonomiska politiken än vad riksdagsmajoriteten fattat beslut om.

Vänsterpartiet gör en radikalt annorlunda bedömning än regeringen och riksdagsmajoriteten av de långsiktiga behoven för svensk ekonomi. Vi anser att de finans- och penningpolitiska ramverken försvårar en politik för full sysselsättning.

Vänsterpartiets anslagsförslag inom utgiftsområde 4 uppgår till ca 32,4 miljarder kronor, vilket är en lägre summa än den ram som fastställts. Formellt kan det alltså tas upp till behandling. Vårt budgetalternativ ska dock ses som en helhet. Då riksdagsmajoriteten fattat rambeslut om en helt annan inriktning av den ekonomiska politiken, än den som Vänsterpartiet presenterat, deltar vi inte i detta beslut om fördelningen av anslag inom utgiftsområde 4 och presenterar inget formellt motförslag till utskottsbehandling.

Jag redovisar här den fördelning av anslagen inom utgiftsområde 4 som Vänsterpartiet hade velat se och som presenterades i motion Ju346.

Vänsterpartiet har varit kritiskt mot regeringens uppfattning att ett visst antal poliser är ett överordnat mål. I och med att stora kullar av poliselever nu är under utbildning anser vi dock att det vore olyckligt att inte anställa dessa. Vi konstaterar dock att polisen har haft ett högt anslagssparande, samtidigt som polismyndigheter runtom i landet har gått med underskott. Ute på landsbygden har inte de stora anslagshöjningar som polisen fått på senare år märkts. Bland annat detta gör att man kan ställa sig frågan om pengarna används på rätt sätt. Vänsterpartiet föreslår samma nivå som regeringen för 2010 och 2011 vad gäller polisens anslag, undantaget 60 miljoner kronor som vi föreslår att man använder för att skapa en särskild utredningsmyndighet för brottsanmälningar mot poliser och åklagare. Under 2009 anser vi dock att anslaget alltför är överdimensionerat och föreslår en minskning med 250 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Av polisens anslag anser vi att 5 miljoner kronor ska användas för att inrätta en nationell haverikommission kring mord på kvinnor som utförs av närstående män. Detta anslag ska även täcka kostnader för andra inblandade än polisen. Vänsterpartiet vill även öronmärka 7 miljoner kronor av tillskottet till *polisens* budget för att förstärka arbetet mot miljöbrott.

Konsekvensen av *Säkerhetspolisens* ökade fokus på terrorismbekämpning har varit att anslaget ökat kraftigt under flera år. Vänsterpartiet säger nej till den ökning på 100 miljoner kronor som regeringen nu föreslår och vill återigen anmärka på att riksdagen inte har tillräcklig insyn i Säkerhetspolisens användning av anslaget. Detta är ett demokratiskt problem eftersom det är riksdagen som ska besluta om Säkerhetspolisens resurser.

Att *Ekobrottsmyndigheten* på senare år har haft ett behov av ökade resurser har Vänsterpartiet återkommit till många gånger. Vi välkomnar den anslagsökning som regeringen genomför i budgetpropositionen men ser ett behov av ytterligare höjningar med tanke på den allt större roll som myndigheten har fått i bekämpandet av den organiserade brottsligheten. Det finns också ett växande behov av resurser för att arbeta mot oseriösa företag och den svarta sektorn. Vi föreslår därför en ytterligare höjning av anslaget med 5 miljoner kronor.

När det gäller *Kriminalvården* kommer behovet av nya resurser att vara stort framöver. Med hänsyn bl.a. härtill föreslår Vänsterpartiet att den villkorliga halvtidsfrigivningen återinförs från den 1 juli 2009. Härigenom frigörs resurser till vård, utbildning och sysselsättning, samtidigt som platsbehovet minskar. En sådan reform skulle frigöra ca 1,3 miljarder kronor per år. Dessa medel ska framför allt användas till satsningar på frivården, förbättrad utbildning och behandling av de intagna, särskilda satsningar för intagna kvinnor, pengar till vidareutbildning av personal, satsningar på särskilda personalkategorier och välbehövliga tillskott till frivården.

Forskning bör spela en stor roll för utvecklingen av arbetet inom rättsväsendet. Här har *Brottsförebyggande rådets* arbete visat sig vara värdefullt. Vänsterpartiet vill därför förstärka anslaget med 6 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Vi vill också påpeka att Brottsoffermyndigheten möter ett växande antal ärenden där ersättning begärs för skador på grund av brott. På grund av detta och för att vi anser att praxis behöver utvecklas i en mer generös riktning föreslår vi en höjning av anslaget *Ersättning för skador på grund av brott* med 3 miljoner kronor.

Det finns all anledning att vara djupt bekymrad över utvecklingen när det gäller rättshjälpen, som ju finansieras genom anslaget *Rättsliga biträden m.m.* Genom att staten frånsade sig huvudansvaret för rättshjälpen 1977 och överlät det åt försäkringsbolagen, vilket Vänsterpartiet var emot, har människor med låga och medelhöga inkomster fått allt svårare att hävda sig i rättsliga tvister. Vi anser att rättshjälpen snarast ska återförstatligas. Regeringen har de senaste åren valt att lösa den ekonomiska situationen med punktinsatser i budgetpropositionen och i tilläggsbudgetar. Vi anser att en mer långsiktig finansiering måste säkras.

Det behövs någon som aktivt kan arbeta för att mänskliga rättigheter upprätthålls inom kriminalvården. I Storbritannien har det införts en *fångombudsman* som arbetar med dessa frågor. Det har fått mycket positiva effekter för internerna, men även för anstaltsledningarna, och har bidragit

till att få en bättre fungerande verksamhet för alla parter. En fångombudsman bör införas även i Sverige. För detta skapar Vänsterpartiet en ny anslagspost, där vi anslår 5 miljoner kronor per år.

När anställda vid polisen och Åklagarmyndigheten begår brott är det dessa myndigheter som själva står för utredandet av brotten. Detta förfarande riskerar att skapa misstankar bland allmänheten om att utredningarna i vissa fall inte går rätt till. För att förtroendet för dessa typer av utredningar ska höjas föreslår vi att en sådan myndighet som föreslås i utredningen Summa summarum – En fristående myndighet för utredning av anmälningar om brott mot polis och åklagare? (SOU 2007:5) inrättas från 2009. Myndigheten bör kallas *Särskilda utredningsmyndigheten*. Vi anslår 60 miljoner kronor för detta ändamål, som finansieras från polisanslaget, där kostnaderna för dessa utredningar huvudsakligen finns i dag.

3. Anslag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, punkt 1 (mp)

Mehmet Kaplan (mp) anför:

Miljöpartiet har presenterat sitt alternativ till ekonomisk politik och budgetpolitik i budgetmotion Fi272 och tillhörande kommittémotioner.

I vår budgetmotion konstaterar vi att läget i världsekonomin just nu försämras snabbt. Konjunkturbarometern pekar på att hushållens syn på ekonomin är betydligt dystrare än normalt. Även arbetsmarknaden försvagas påtagligt. Sysselsättningen förväntas sjunka och arbetslösheten stiga. Antalet lediga platser anmälda till Arbetsförmedlingen minskar, och antalet ungdomsarbetslösa har stigit. Antalet varsel stiger. Risken är stor för en kraftig konjunkturedgång.

Miljöpartiet de gröna föreslår i årets budgetmotion flera åtgärder som syftar till att stärka Sveriges konkurrenskraft och samtidigt möta konjunkturedgången. De förändringar vi föreslår kring skatter, socialförsäkringar liksom miljö- och klimatpolitiken leder till ökad rättvisa mellan män och kvinnor.

Riksdagens majoritet bestående av Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna har ställt sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där. Genom det beslutet har man också avslagit Miljöpartiets förslag till utgiftsramar och beräkningar av inkomster och därmed förutsättningarna för vårt budgetförslag. Av den här anledningen tar vi inte del i beslutet om anslag inom utgiftsområde 4. I stället redovisas här den fördelning av anslag inom utgiftsområdet som förordas i vår anslagsmotion Ju472.

Miljöpartiet delar regeringens synpunkt att Sveriges säkerhet är en prioriterad fråga för demokratin och att vi bör ha en stark analysförmåga vad gäller omvärldsbevakningen. Men vi ställer oss frågande inför den summa som tilldelas Säkerhetspolisen. Riksdagen har i dag bristande insyn i Säkerhetspolisens arbete, och några detaljerade specifikationer av vad denna nu närmare miljardstora budget används till finns inte att tillgå.

Vi anser också att en översyn bör göras av Säkerhetspolisens personskydd. Frågan är nämligen om *Säkerhetspolisen* ska utföra det fysiska personskyddet. Miljöpartiet anser att personskyddet bör utföras av den öppna polisen. Självklart ska de som genomför denna viktiga samhällsfunktion vara kompetenta i sin yrkesroll, besitta hög integritet och i övrigt kunnigt sköta sitt yrke, men det finns inget praktiskt behov för livvakter att kunna analysera omvärldsfrågor. Miljöpartiet avser därför inte att tillskjuta de 100 miljoner kronor till Säkerhetspolisen som regeringen föreslår.

Miljöpartiet tillförde under förra mandatperioden *Åklagarmyndigheten* ytterligare medel för att hantera den ökande ärendemängden hos myndigheten. Vi välkomnar det tillskott till *Åklagarmyndigheten* som regeringen föreslår i propositionen men gör bedömningen att ytterligare 10 miljoner kronor bör tillföras för vissa prioriterade områden. Ett sådant är förbättrade utredningar avseende miljöbrott. Handläggningen av ärenden som rör mäns våld mot kvinnor måste också förbättras; det kan konstateras att det finns stora variationer när det gäller hur stor andel av de misstänkta som lagförs. Likaså behövs utbildning för åklagare om mäns våld mot kvinnor ur en könsmaktsförståelse. Vidare vill vi tillföra ytterligare resurser för att *Åklagarmyndigheten* ska kunna utveckla sitt internationella arbete mot sexualbrott samt för att myndigheten ska öka kunskapen om sexualbrottslagstiftningen och utreda fler brott. De extra resurserna ska också bidra till att *Åklagarmyndigheten* kan hantera frågor om utfärdande av besöksförbud och överträdelse av besöksförbud på ett snabbare och mer effektivt sätt. Slutligen ska de ytterligare resurserna användas för att förbättra *Åklagarmyndighetens* arbete med hatbrott.

Miljöpartiet anser att kunskapen om situationen i samhället vad gäller frågor om mäns våld mot kvinnor och barn, våld i samkönade relationer och hedersrelaterat våld behöver spridas i hela rättsväsendet. Det gäller inte minst domare och nämndemän. Fortbildningssatsningarna för domare och nämndemän bör bli genomgående obligatoriska för att nå samtliga verk samma inom domstolsväsendet. För att prioritera detta arbete anslår vi ytterligare 10 miljoner kronor till *Sveriges Domstolar* jämfört med regeringens förslag.

Miljöpartiet ser mycket positivt på att *Kriminalvården* i sin verksamhet bedömer frågan om mäns vålds- och sexualbrott mot kvinnor som ett prioriterat område. Vi vill att behandlingsprogram ska bli obligatoriska för alla män som dömts för vålds- eller sexualbrott och avsätter för detta ändamål 15 miljoner kronor. En undersökning i Norge har visat att minst 65 % av kvinnorna på anstalt har utsatts för sexuella övergrepp eller mäns våld. Miljöpartiet anser att regeringen bör tillsätta en utredning för att utröna hur förhållandena ser ut för kvinnor på svenska anstalter. Vidare bör *Kriminalvården* i regleringsbrev ges i uppdrag att samarbeta med de kvinnojourer som anmäler sitt intresse. Avsikten är att kvinnojourerna ska hålla stödsamtal med kvinnor på anstalter eller i kvinnojourernas lokaler. Detta försök bör utvärderas efter ett år och därefter, om resultatet bedöms som gott, införlä-

vas i Kriminalvårdens verksamhet. Miljöpartiet avsätter 5 miljoner kronor för att ombesörja omkostnader för kvinnojourerna. Sammanfattningsvis anser vi således att Kriminalvårdens anslag bör höjas med 20 miljoner kronor utöver vad regeringen föreslagit.

Brottsförebyggande rådet bör enligt Miljöpartiets uppfattning tillföras 5,5 miljoner kronor utöver vad regeringen föreslagit för att kunna vidareutveckla statistiken.

Under året har flera anstalter anmälts till Justitieombudsmannen. Anmälningarna har gällt exempelvis brister i brevhantering, brott mot tystnadsplikten och rätten till besök. Även för den som är dömd för ett brott och avtjänar ett straff på anstalt ska givetvis de mest grundläggande mänskliga rättigheterna upprätthållas. Ett annat område som vi vill fästa uppmärksamheten på är den grundlagsfästa föreningsfriheten. I dag begränsas möjligheten att bilda förtroenderåd till enskilda avdelningar i stället för hela anstalten, trots att det senare är en förutsättning för att kunna driva krav med någon som helst kraft. Miljöpartiet anser att en *fångombudsman* kan fylla det behov som finns i dag av att stärka dialogen mellan interner och Kriminalvården. Vi avsätter 5 miljoner kronor för att införa en fångombudsman.

4. Polisförsörjning, punkt 16 (s, v, mp)

Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s), Mehmet Kaplan (mp) och Maryam Yazdanfar (s) anför:

Vi har noterat att den särskilda utredare som sett över den framtida polisutbildningen och som lämnade sitt slutbetänkande i april 2008 ansett att den nuvarande polisutbildningen bör reformeras och ersättas med en högskoleutbildning. Utredaren har också konstaterat att en sådan utbildning förmodligen kommer att bedrivas på flera orter i landet.

Vi välkomnar dessa synpunkter och förutsätter att regeringen beaktar vad utredaren har anfört.

5. Länsrättsorganisationen, punkt 21 (s, v, mp)

Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s), Mehmet Kaplan (mp) och Maryam Yazdanfar (s) anför:

På regeringens uppdrag har Domstolsverket gjort en utredning av länsrättsorganisationen och lämnat förslag på en ny organisation. Förslagen innebär bl.a. sammanslagningar och nya placeringar av länsrätterna. Ett av förslagen går ut på att landets 23 länsrätter reduceras till 10 förvaltningsrätter. Utredningen bereds för närvarande inom Justitiedepartementet.

Vi anser att de vinster regeringen anser sig uppnå med dessa förslag inte överväger de negativa effekterna. Den balans som nu finns i organisationen mellan olika krav kommer att ryckas undan. Det anförda innebär

bl.a. att vi anser att länsrätterna i Falun, Gotlands län och Mariestad bör behållas samt att Länsrätten i Norrbottens län även fortsättningsvis bör vara placerad i Luleå.

Vi förutsätter att regeringen i det fortsatta arbetet beaktar vad vi nu anför.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2008/09:1 Budgetpropositionen för 2009 utgiftsområde 4:

1. Riksdagen anvisar för budgetåret 2009 anslagen under utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt följande uppställning: (Proposition 2008/09:1).

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag		Anslagstyp	
1:1	Polisorganisationen	Ramanslag	17 493 125
1:2	Säkerhetspolisen	Ramanslag	916 292
1:3	Åklagarmyndigheten	Ramanslag	1 054 152
1:4	Ekobrottsmyndigheten	Ramanslag	396 185
1:5	Sveriges Domstolar	Ramanslag	4 316 739
1:6	Kriminalvården	Ramanslag	6 407 224
1:7	Brottsförebyggande rådet	Ramanslag	60 624
1:8	Rättsmedicinalverket	Ramanslag	280 344
1:9	Gentekniknämnden	Ramanslag	4 004
1:10	Brottsoffermyndigheten	Ramanslag	30 395
1:11	Ersättning för skador på grund av brott	Ramanslag	89 474
1:12	Rättsliga biträden m.m.	Ramanslag	1 525 657
1:13	Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	Ramanslag	27 163
1:14	Avgifter till vissa internationella samman- slutningar	Ramanslag	3 578
1:15	Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	Ramanslag	7 157
1:16	Säkerhets- och integritetsskydds-nämnden	Ramanslag	12 184
Summa			32 624 297

Motion väckt med anledning av skrivelse 2007/08:167

2008/09:Ju4 av Thomas Bodström m.fl. (s):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av öronmärkta resurser till polisen för att skärpa arbetet mot människohandel.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:Ju374 av Ingemar Vänerlöv (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att kunskapen om sambanden mellan kriminalitet och neuropsykiatriska funktionshinder implementeras i kriminalvården och i det brottsförebyggande arbetet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av forskning inom området samt ett tydligt ansvarstagande för kunskapsstillväxt och forskning.

2007/08:Ju433 av Thomas Bodström m.fl. (s):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öronmärka 60 miljoner kronor till polisen för arbetet mot människohandel och barnpornografi.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008

2008/09:Fi270 av Mona Sahlin m.fl. (s):

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om satsningar på polisen.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om närpolis i miljonprogramsområdena.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Åklagarmyndigheten.

2008/09:Ju204 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förlägga en polishögskola till Falun.

2008/09:Ju205 av Hans Backman (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att etablera en ny fast polisutbildning i Gävleborgs län.

2008/09:Ju207 av Hans Backman (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta ett tingsställe i Bollnäs.

2008/09:Ju209 av Finn Bengtsson och Mikael Cederbratt (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vidareutbildning av poliser i beteendevetenskap och psykiatri.

2008/09:Ju210 av Tobias Krantz (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att polisens insatser för att bekämpa de brott som vissa s.k. djurrättsaktivister begår riktade bl.a. mot människors egendom ska intensifieras.

2008/09:Ju214 av Cecilia Magnusson och Cecilie Tenfjord-Toftby (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en eventuell ny polishögskola bör förläggas i Borås.

2008/09:Ju216 av Sten Bergheden (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att öka rättssäkerheten.

2008/09:Ju225 av Ann-Christin Ahlberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att åtgärder måste vidtas så att personuppleringen för våldtäkter ökar.

2008/09:Ju228 av Catharina Bråkenhielm (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utbildning av nämndemän.

2008/09:Ju234 av Roland Bäckman (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder mot ökad brottslighet.

2008/09:Ju238 av Carin Runeson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Länsrätten i Falun bör behållas.

2008/09:Ju241 av Fredrik Lundh och Leif Pettersson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att placera Länsrätten för övre Norrland i Luleå.

2008/09:Ju245 av Peter Hultqvist och Anneli Särnblad (båda s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att beakta de goda möjligheterna för etablerandet av en polishögskola i Dalarna.

2008/09:Ju246 av Ronny Olander och Bo Bernhardsson (båda s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att förstärka samhällsinsatserna för att minimera antalet bankrån.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen på lämpligt sätt bör genomföra diskussioner med branschens företrädare i vid mening för att söka lösningar på problemet med det ökande antalet bankrån.

2008/09:Ju247 av Ronny Olander (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bristen på åklagare.

2008/09:Ju248 av Berit Högman m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förutsättningarna för att etablera en polishögskola i Karlstad.

2008/09:Ju255 av Christer Engelhardt (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Länsrätten i Gotlands län.

2008/09:Ju256 av Dan Nilsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa separata väntrum i domstolarna.

2008/09:Ju257 av Hans Hoff (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en samlad strategi för att öka kompetensen i rättsväsendet och förstärka prioriteringarna när det gäller sexualbrott mot barn för att öka barnens rätts säkerhet i samhället.

2008/09:Ju276 av Phia Andersson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka Ekobrottsmyndighetens möjligheter att bekämpa brottslighet i byggsektorn.

2008/09:Ju279 av Ibrahim Baylan och Helén Pettersson i Umeå (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utbildning av nämndemän.

2008/09:Ju280 av Bertil Kjellberg och Margareta Pålsson (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om enhetlig organisation vid bekämpning av ekonomisk brottslighet.

2008/09:Ju284 av Lena Olsson m.fl. (v):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i regleringsbrev till rättsväsendets myndigheter ska ange att informationen på andra språk än svenska ska förbättras.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska ge Domstolsverket i uppdrag att ta fram lättillgänglig information om skadeståndsprcessen.

2008/09:Ju292 av Peter Jeppsson och Jan Björkman (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Karlshamns tingsrätt bör kvarstå som egen domstol.

2008/09:Ju294 av Fredrik Olovsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Katrineholms tingsrätt bör kvarstå som egen domstol.

2008/09:Ju301 av Cecilia Widegren (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla samhällets skydd för näringsidkare som arbetar med djurhållning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla samhällets skydd för forskare som arbetar med djurförsök och deras forskningsresultat.

2008/09:Ju303 av Yvonne Andersson (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för breda och kontinuerliga utbildningsinsatser inom de rättsvårdande myndigheterna.

2008/09:Ju319 av Hans Backman (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att polisen ska inrätta en rikstäckande personalpool som får rycka in och tjänstgöra på orter där det råder polisbrist.

2008/09:Ju320 av Kenneth Johansson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att som föreslagits av Länsrättsutredningen dela Dalarnas län mellan länsrätterna i Sundsvall respektive Uppsala.

2008/09:Ju322 av Börje Vestlund m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utbildning i HBT-kunskap för poliser.

2008/09:Ju330 av Eva-Lena Jansson m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utbildning om hatbrott.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vidareutbildning om hatbrott.

2008/09:Ju334 av Göran Persson i Simrishamn (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att säkerställa att polisen får en optimal möjlighet att lösa sina uppgifter i Skåne.

2008/09:Ju336 av Urban Ahlin m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om trygghet och bra polisverksamhet i Skaraborg.

2008/09:Ju337 av Urban Ahlin m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Länsrätten i Mariestad ska kvarstå.

2008/09:Ju339 av Anders Karlsson och Christin Hagberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i Lunds tingsrätt ska Landskrona vara kansliort och ha dömande verksamhet.

2008/09:Ju340 av Carina Ohlsson (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en nationell samordning med direktiv om kompetensutveckling, samverkan och metodutveckling för en barnvänligare rättsprocess i hela landet.

2008/09:Ju346 av Lars Ohly m.fl. (v):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag	Anslagsförändring
	(tkr)	(tkr)
1:1 Polisorganisationen	17 493 125	– 250 000
1:2 Säkerhetspolisen	916 292	– 100 000
1:4 Ekobrottsmyndigheten	396 185	5 000
1:7 Brottsförebyggande rådet	60 624	6 000

Anslag		Regeringens förslag (tkr)	Anslagsförändring (tkr)
1:11	Ersättning för skador på grund av brott	89 474	3 000
1:17	Fångombudsmannen	0	5 000
1:18	Särskilda utredningsmyndigheten	0	60 000
Summa			-271 000

2008/09:Ju349 av Hans Rothenberg och Lars Hjalmered (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över vilka specifika insatser som kan göras i Göteborgsområdet för att långsiktigt och förebyggande bryta den negativa spiralen med ökat våld och kriminalitet.

2008/09:Ju351 av Johan Pehrson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inrättandet av ett rättscentrum i Örebro.

2008/09:Ju354 av Krister Örnfjäder och Dan Nilsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av åtgärder för att minska antalet butiksrån.

2008/09:Ju356 av Tommy Ternemar m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utbildning av nämndemän.

2008/09:Ju359 av Gunilla Tjernberg och Stefan Attefall (båda kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om handläggningstiderna vid miljödomstolarna.

2008/09:Ju360 av Karin Åström m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om poliser i glesbygd.

2008/09:Ju364 av Ingemar Vänerlöv (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Domstolsverket.

2008/09:Ju365 av Ingemar Vänerlöv (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en ny förvaltningsrättsorganisation tar intryck av slutsatserna i Ansvarskommitténs betänkande och följer regionernas geografiska gränser.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Trollhättan även fortsättningsvis ska tillhöra den organisation som planeras i Västra Götalandsregionen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Vänersborg ska kvarstå som lokaliseringsort för förvaltningsdomstol i Västra Götalandsregionen.

2008/09:Ju369 av Anders Hansson m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en polishögskola i Malmö.

2008/09:Ju372 av Ola Sundell (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett ökat samarbete för att stärka rättstryggheten i glesbygden.

2008/09:Ju379 av Mona Sahlin m.fl. (s):

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att polisen måste prioritera arbetet mot langning.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mer resurser till polisen.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en särskild polisresurs mot grov organiserad brottslighet.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att bekämpa den ekonomiska brottsligheten.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att bekämpa penningtvätt samt mer resurser till finanspolisen.
48. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om öronmärkning av 60 miljoner kronor till polisen under en treårsperiod för bekämpning av människohandel och barnpornografi.
49. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en särskild resurs på rikskriminalpolisen i kampen mot hedersvåld.

57. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mer resurser till Kriminalvården för behandling.
75. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nämndemännens utbildning samt uppföljning av nämndemannareformen.
77. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att polisen måste prioritera arbetet mot dopning.

2008/09:Ju402 av Mehmet Kaplan m.fl. (mp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att införa en fångombudsman som tillvaratar interners medborgerliga fri- och rättigheter.

2008/09:Ju414 av Ingemar Vänerlöv (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nödvändigheten av specialkompetens hos domare och nämndemän när mål om sexualbrott mot barn och mål om barnpornografi ska avgöras.

2008/09:Ju428 av Cecilia Widegren (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett välfungerande rätts- och polisväsende på landsbygden och i mindre tätorter.

2008/09:Ju429 av Cecilia Widegren m.fl. (m, c, fp, kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om etablering av polisutbildning i Skövde.

2008/09:Ju433 av Lena Olsson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en utredning som tar till vara kunskaper från organisationer som har bra inblick i landsbygdens problematik, ska tillsättas för att ta fram en modell som kan trygga en god nyrekrytering av poliser till landsbygden.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en särskild myndighet för att utreda brott som begås av poliser och åklagare ska skapas.

2008/09:Ju434 av Lena Olsson m.fl. (v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatorisk utbildning samt kunskaper och metodutveckling vad gäller sexualbrott i rättskedjan och yrkesutbildningar.

2008/09:Ju435 av Alice Åström m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en fångombudsman ska införas.

2008/09:Ju444 av Josefin Brink m.fl. (v):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla yrkespersoner som möter människor som utsatts för samkönat partnervåld ska ha relevant HBT-kompetens.

2008/09:Ju446 av Lennart Sacrédeus (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att omstruktureringen av landets länsrätter bör ske i samstämmighet med en ny tänkt regionindelning.

2008/09:Ju452 av Sten Bergheden (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Polishögskolans placering i Skövde.

2008/09:Ju454 av Else-Marie Lindgren (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en fjärde polishögskola med placering i Borås.

2008/09:Ju455 av Annika Qarlsson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hatbrottsjourer bör inrättas vid samtliga landets polismyndigheter.

2008/09:Ju457 av Phia Andersson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om polishögskola i Västsverige.

2008/09:Ju458 av Pia Nilsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om samordnad utbildning för kriminalvårdare och skötare inom rättspsykiatri.

2008/09:Ju459 av Göran Persson i Simrishamn m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att polishögskola förläggs i Skåne.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öppna för utbyte mellan dansk och svensk polisutbildning.

2008/09:Ju462 av Thomas Bodström m.fl. (s):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag	Anslagsförändring
1:1 Polisorganisationen	17 493	+100
1:3 Åklagarmyndigheten	1 054	+10
1:5 Kriminalvården	6 407	+25
1:6 Sveriges Domstolar	4 317	+20
Summa	32 624	+155

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om satsningar på polisen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om satsningar på Åklagarmyndigheten.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om satsningar på Kriminalvården.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om satsningar på Sveriges Domstolar.

2008/09:Ju465 av Johan Pehrson (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökad kunskap hos polis och åklagare om dopningsbrott.

2008/09:Ju466 av Désirée Pethrus Engström (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av mer utbildningar för domare, åklagare och poliser avseende människohandel.

2008/09:Ju472 av Mehmet Kaplan m.fl. (mp):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt uppställning:

		Anslagsförändring		
		miljoner kronor		
		2009	2010	2011
Anslag				
1:2	Säkerhetspolisen	-100	-100	-100
1:3	Åklagarmyndigheten	10	10	10
1:5	Sveriges Domstolar	10	10	10
1:6	Kriminalvården	25	25	25
1:7	Brottsförebyggande rådet	5,5	5,5	5,5
	Summa utgiftsområdet	-49,9	-49,5	-49,5
2.	Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Åklagarmyndigheten i sitt arbete måste prioritera arbetet med att bekämpa mäns våld mot kvinnor, sexualbrott, hatbrott och miljöbrott.			
3.	Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att satsningar på utbildningar för åklagare om mäns våld mot kvinnor behöver ökas och genomföras med kontinuitet.			
4.	Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatorisk utbildning av domare och nämndemän i frågor om mäns våld mot kvinnor, sexualbrott, hatbrott samt ett förbättrat jämställdhetsarbete i Sveriges Domstolar.			
8.	Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att införa en fångombudsman som tillvaratar interners medborgerliga fri- och rättigheter.			
9.	Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att säkra tillgången till bra kriminalstatistik hos Brottsförebyggande rådet.			

2008/09:U323 av Birgitta Ohlsson m.fl. (fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bemötandefrågor och kunskaper om homosexuella, bisexuella och transpersoners situation hos nyckelgrupper inom den offentliga sektorn.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade kunskaper inom rättsväsendet om brott mot homosexuella, bisexuella och transpersoner.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om polisens information till brottsoffer som utsätts för hatbrott på grund av sin sexuella läggning eller könsidentitet.

2008/09:Sf268 av Bodil Ceballos m.fl. (mp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behov av utbildning av poliser i deras arbete med flyktingar.

2008/09:So463 av LiseLotte Olsson m.fl. (v):

2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i lagstiftningen enligt vad som anförs i motionen om att krav bör ställas på att de domare som ska döma i mål om vårdnad, boende och umgänge ska ha förvärvat särskild barnkompetens.

2008/09:So470 av Jan Lindholm och Gunvor G Ericson (båda mp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att prioritera arbetet med alkoholkontroller i trafiken.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att prioritera bekämpandet av brottslighet där alkohol är involverad.

2008/09:So544 av Ingemar Vänerlöv (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att mer aktivt än hittills beakta de neuropsykiatriska funktionshindren, främst adhd, bl.a. i frågor som rör kriminalvårdspolitiken, missbruksvården och hemlöshetsproblematiken.

2008/09:So546 av Morgan Johansson m.fl. (s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bekämpning av narkotikabrottsligheten.

2008/09:A355 av Josefin Brink m.fl. (v):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge rättsväsendets myndigheter i uppgift att öka kunskaperna om straffskärpningsparagrafens innebörd och användningsområde.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla yrkespersoner som möter människor som utsatts för samkönat partnervåld ska ha relevant HBT-kompetens.

2008/09:A395 av Esabelle Dingizian m.fl. (mp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade satsningar på utbildningar och kompetensutveckling inom polisväsendet i fråga om mäns våld mot kvinnor.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att satsningar på utbildningar för åklagare om mäns våld mot kvinnor behöver ökas och genomföras med kontinuitet.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fortbildningssatsningarna för domare och nämndemän bör bli genomgående obligatoriska för att nå samtliga verksamheter inom domstolsväsendet.

2008/09:A398 av Lars U Granberg m.fl. (s):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stoppa människohandeln.

2008/09:A402 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

41. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hatbrott åter bör bli ett prioriterat område för Rikspolisstyrelsen och Åklagarmyndigheten.

BILAGA 2

Utskottets förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Regeringen föreslår att riksdagen

1. för budgetåret 2009 anvisar anslagen under utgiftsområde 4 *Rättsväsendet* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	
1:1 Polisorganisationen	Ramanslag	17 493 125
1:2 Säkerhetspolisen	Ramanslag	916 292
1:3 Åklagarmyndigheten	Ramanslag	1 054 152
1:4 Ekobrottsmyndigheten	Ramanslag	396 185
1:5 Sveriges Domstolar	Ramanslag	4 316 739
1:6 Kriminalvården	Ramanslag	6 407 224
1:7 Brottsförebyggande rådet	Ramanslag	60 624
1:8 Rättsmedicinalverket	Ramanslag	280 344
1:9 Gentekniknämnden	Ramanslag	4 004
1:10 Brottsoffermyndigheten	Ramanslag	30 395
1:11 Ersättning för skador på grund av brott	Ramanslag	89 474
1:12 Rättsliga biträden m.m.	Ramanslag	1 525 657
1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	Ramanslag	27 163
1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	Ramanslag	3 578
1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	Ramanslag	7 157
1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden	Ramanslag	12 184
Summa		32 624 297

BILAGA 3

Sammanställning av förslag till anslag för år 2009 inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Anslag	Anslags- typ	Regerings- förslag	Ändringar i regeringens förslag		
			(s) (Fi270) (Ju462)	(v)* (Fi271) (Ju346)	(mp) (Fi272) (Ju472)
1:1	Polisorganisationen	17 493 125	+100 000	-250 000	
1:2	Säkerhetspolisen	916 292		-100 000	-100 000
1:3	Åklagarmyndigheten	1 054 152	+10 000		+10 000
1:4	Ekobrottsmyndigheten	396 185		+5 000	
1:5	Sveriges Domstolar	4 316 739	+20 000		+10 000
1:6	Kriminalvården	6 407 224	+25 000		+20 000
1:7	Brottsförebyggande rådet	60 624		+6 000	+5 500
1:8	Rättsmedicinalverket	280 344			
1:9	Gentekniknämnden	4 004			
1:10	Brottsoffermyndigheten	30 395			
1:11	Ersättning för skador på grund av brott	89 474		+3 000	
1:12	Rättsliga biträden m.m.	1 525 657			
1:13	Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	27 163			
1:14	Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	3 578			
1:15	Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	7 157			
1:16	Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden	12 184			
1:17	Fängombudsman*			+5 000	+5 000
1:18	Särskilda utredningsmyndigheten*			+60 000	
SUMMA		32 624 297	+155 000	-271 000	-49 500

*Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna föreslår i motionerna Ju346 resp. Ju472 ett nytt anslag avseende Fängombudsman. Vänsterpartiet föreslår vidare ett nytt anslag avseende Särskilda utredningsmyndigheten. Detta har beaktats vid uträkning av partiernas alternativa anslagsram.